47ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 830 Կ. ՊՈԼԻՍ ՇԱԲԱԹ 10 23 ՄԱՐՏ 1904 5 ՄՈՒՇԱՐԻԷ 1322 — 10 ՄԱՐԹ 1320

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԻՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գլաղ Ալի Մասէթ, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն արուիր։

Մանզումէի Էֆքիար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنجه يومى وسياسى غزته‌در
صاحب امتيازى : اوهانس فرید
اداره خانه‌سى : باب عالى جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	13 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ,
Մէկ անգամ աւելի ծանուցմանց համար, մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

Մանզումէի Նոր Ձեռնարկը

Ժողովուրդին գրականապէս օգտակար ըլլալու նախանձախնդրութիւնը Մանզումէի համար ամէնէն քաղցր հաճոյքներէն մէկն եղած է անոր հրատարակութեան առաջին օրէն ի վեր։ Ասիկա կ'ապացուցանեն երեք տարիէ ի վեր թերթիս հրապարակ հանած այլ և այլ նորութիւնները, որոնք հաւասարապէս օգտակար եղած են թէ՛ Մանզումէի և թէ անոր ընթերցողներուն։

Այս անգամ ալ սկսած ենք գրական խիստ անհրաժեշտ ու օգտակար ձեռնարկի մը, որուն մասին բան մը ըսել աւելորդ կը նկատենք առ այժմ, հաճելի անակնկալ մը ընելու համար ընթերցողներուն։

Մինակ գրագէտներու ուշադրութեանը կը յանձնենք հետեւեալ առաջարկը։

Ա.— ԱՌԱՒՕՏ ԼՈՒՍՈՅՑ ամբողջութեամբ աշխարհաբարի թարգմանել յանգաւոր ձեւով, պահելով բնագրին կատարեալ հարազատութիւնը եւ տաղաչափական օրէնքները, այնպէս որ կարելի ըլլայ երգել իր բնաւորիկ եղանակով։

Բ.— ՆՈՐԱՍՏԵՂԾԵԱԼԸ նոյնպէս յանգաւոր աշխարհաբարի թարգմանել, պահելով բնագրին կատարեալ հարազատութիւնը եւ տաղաչափական օրէնքները, որպէսզի կարելի ըլլայ երգուիլ իր բնաւորիկ եղանակովը։

Նախապատուութիւն պիտի տրուի բնականաբար այն թարգմանութեան, որ ամենաբարգմանութեան, որ ամենաառաւելութիւն ունենալով հանդերձ, պահած ըլլայ նաեւ «Առաւօս լուսոյ»ի համարներուն սկզբի Ա, Բ, Գ-ի դասակարգը եւ «Նորասեղծեալ»ի տաղ գլուխներուն «Ներսուս»ը։

Առ այժմ այս երկու երգերուն աշխարհաբար թարգմանութեան իբրեւ նուէր կ'առաջարկենք կէս կէս օսմ. ոսկի իւրաքանչիւրին համար։

Բնականաբար նուէրը պիտի տրուի մի միայն այն թարգմանութեան որ կատարեալ յաջողածն է։

Թարգմանութիւնները պէտք է ղրկել ուղղակի Խմբագրութեանս, թարգմանողին ստորագրութեամբն ու հասցէովը։

Վստահ ենք որ կարող ու ձեռնհաս գրիչներ պիտի հաճին արդիւնաւորել մեր այս ձեռնարկը, առանց նկատողութեան առնելու առաջարկուած նուէրին քանակը, որ թէեւ անբաւական, սակայն պէտք է վստահ ըլլալ թէ սրտաբուխ է։

Ասիկա միեւնոյն ատեն փորձարկութենէ աւելի հոգեկան հաճոյք մը պիտի պատճառէ անշուշտ թարգմանիչներուն, որոնք անմահ մնալու սահմանուած գործ մը արտադրած պիտի ըլլան, որուն տակ պիտի մնայ իրենց անունը։

Պաշմա՞ն թէ Նպաստակ

Բարքերու այն ամբապինդ իւրացումին մէջ, որ մեր ժողովուրդին յատկանշական մէկ երեւոյթը կը պատկերացնէ, մասնաւոր տեղ մը բռնած է բարերարելու այն պայմանաւո՛ր եղանակը զոր իրենց հիմ բռնած են ամէն անոնք, որոնք հանրային հաստատութեան մը սատարելու և կամ զայն վերաշինելու փափաքը կ'ունենան։

Այսպէս, բարերարելու գործին հետաքաքրքրուց ի վեր զուգընթաց գացած են փառասիրական տրամադրութիւնները, ու բարիքը տեսակ մը միջոց դարձած է զայն գործադրողին անունը փառաբանելու։ Իրաւ, ան չէ՛ դադրած իր նպատակին ծառայելէ, և սակայն փաբանիներով հեռու մնացած է ազնիւ բարեգործութեան մը առթած հրապոյրներէն։ Ու հիմա, երբ աչքի առջեւ բերենք նոյն իսկ վերջին տարիներուն մէջ գործուած բարեգործութիւնները, պիտի տեսնենք թէ անոնց ամէնքն ալ պայմանաւոր հանգամանքի մը գոհացումէն ծնունդ առած և անոր շնորհիւ է որ իրենց կատարելութեան հասած են, գոհացում չտրուելու պարագային պատրաստ՝ ետ դառնալու՝ բարերարելու ազնիւ տրամադրութենէն։

Օրինակներու այն վիճացող թիւերուն մէջ, որոնց համարը չէ՛ որ կ'ուզենք տալ հիմա հոս, անդրադառնալով վերաշինեալ հաստատութիւններու, պիտի տեսնենք որ, անոնք որոնք իրենց հարստութեան պղտիկ մէկ մասը յատկացուցած են անոնց, իրենց անունը տուած են այդ չէնքերուն և ջնջած են կարգ մը նուիրական անուններ որոնք անոնց հիմը դրած են և կամ ժողովրդային հանգամանք մը ունին։ Բարեբաղդութիւն մը եղած է որ ասոնք այնչափ առաջ գացած չեն իրենց վերաշինած եկեղեցիներուն անունները՝ ալ փոխելու և իրենց անունը դրոշմել տալու այդ եկեղեցիներուն ճակտին։

Ասով, այդ բարեգործութիւններուն արժէքը չճանչնալ եւ կամ զայն պակասեցնել չէ մեր նպատակը։ Խնդիրը ա՛յն է թէ ամէն մարդու քիսէին գալու չէ՝ ուրիշներու իրաւունքին մէջ ոտնձգութիւն մը ընել եւ իրենց ոսկիներով, տարիներ առաջ ուրիշին կանգնած հաստատութիւններովը պարծիլ։ Ցիսուն վեցսուն տարիներ եւ, երբ անոնց վերաշինած հաստատութիւնները քայքայեալ վիճակ մը ստանան, և զանոնք վերանորոգողները պայման դնեն անոնց անունները աւրել չէնքերուն վրայէն ու իրենցը դնել, արդեօք առաջինները և կամ անոնց շառաւիղները պիտի յայտնեն իրենց հաւանութիւնը, պիտի ուզեն սիրայօժար որ ուրիշներու այդ պայմանին գոհացում տրուի։

Տարբե՛ր խնդիր, երբ մէկը բոլորովին նոր չէնք մը կը շինէ, նո՛ր հաստատութիւն մը կը կանգնէ, նոր դպրոցի մը հիմը կը դնէ։ Այդ պարագային բացարձակապէս իրաւունք կ'ունենայ մարդ, իր ուզած անունը տալու անոր և իր ուզած պայմանները գործադրելու։

Գում.-գաբուի Մայր-վարժարանը, օրինակի համար, զոր Պէշճեան ամիրան շինած է և անոր անունովը կը յորջորջուի, այսօր վերաշինուելու պէտք ունի, եւ զուրկ է բոլորովին Մայր վարժարանի մը կատարելութենէն։ Զայն վերաշինելու փափաք ունեցող մը, հիմա, Պէշճեան անունը փոխե՛լ պէտք է։ Պարզ արձանագրութիւն մը չի՛ կրնար բաւել արդեօք վերաշինողին փառքը յաւէրժացնելու։ Ազնուական մասնաձիւմի մը կարկառուն մէկ ցուցադրումը չէ՞ն կրնար ըլլալ արդեօք այն քանի մը տողերը, որոնք արձանագրուած պիտի ըլլան այդ շէնքին ճակատը։ Այդ արձանագրութիւնը իրաւունքի սահմանէն պղտիկ զեղչ մը պիտի յատկանշէ արդեօք՝ թէ արդար եւ օրինաւոր վարձատրութիւն մը։

×

Այս խորհրդածութիւնները ունեցայ երբէք, երբ Մանզումէի Պատրիարքարանի լուրերու բաժնին մէջ աչքիս զարկաւ Խասգիւղի Ներսէսեան վարժարանին վերաշինութեան լուրը՝ սա վերջաւորութիւնով։

—Բարաղամեան Թորոս էֆէնտի,— վերաշինող բարերարը,— պայման դրած է որ դպրոցը իր նախկին անունը չի փոխէ։

Մարդը կը խորհի որ 1500 ոսկի պիտի ծախսէ այդ վերաշինութեան համար և իր ծննդավայրին աղքատիկ մանուկներուն կրթական միակ հաստատութիւնը պիտի ազատէ քայքայեալ և փլուզամերձ վիճակէ մը։ Իր նպատակը անունը փառաբանել չէ, ազնի՛ւ բարեգործութեան մը հեղինակ հանդիսանալ կուզէ, ու թերեւս կը խորհի օրինակ ալ ըլլալ շատերու և կարկառուն բողոքով մը կ'ուզէ՝ հասկցնել մէկ քանիներու թէ այս կերպ պէտք է ըմբռնել բարեգործութիւնը և ա՛յս կերպ պէտք է շարժիլ հանրային հաստատութեան մը հետ։

Ամէն անոնք որոնք այցելած են Խասգիւղի վարժարանը, և կամ լսած անոր նախկին համբաւը, գիտեն թէ ի՛նչ արտակարգ և խեղճուկրակ վիճակի մը հասած էր ան վերջերս, գիտեն թէ ի՛նչ հինցած, փտած երդիքի տակ էր որ դաստիարակուելու կուգային թաղին դեռատի ուսանողները։ Անձրեւը շատ անգամ ողողուած կ'ըլլար վարժարանին մէջ ու քամին ոսկորներուն ծուռը կանցնէր խեղճ մանուկներուն, որոնք ցուրտէն դողալար, անկարող կ'ղգային ինքզինքնին՝ գրիչ բռնելու։

զոր հասառուն կատարեց փոխադարձաբար իրարու ճանչցնելով։

Հրաչեայի ընդհանուր երեւոյթը, շարժուձեւերն ու խօսելու եղանակը շատ նպաստաւոր ազդեցութիւն ըրին ներկաներուն վրայ, բացի Կռէկուռէն որ ընական հակառակորդ մը նշմարելով այս անակնկալ հիւրին անձին վրայ, սկսաւ զայն ծաղրելու ձեւեր մը առնել։ և երբ Պարգեւեանի ձեռքը կը պագնէր, ինքն ասդիէն,

— Ալօն sofiՔ մուլտաց, օրիորդներէն լսուելու չափ ձայնով մը, աս խրմպրլը ուրկէ եկաւ, դաւառացի՞ հա՞րս է, ի՞նչ է,

Ոչ Վարդանոյշ ոչ ալ Նուարդ ազդուեցան երիտասարդին այս չարաթոյն նախանձոտութենէն։ Երկուքն ալ չլսել ձեւացուցին անոր ըսածները։

Տանտիրուհին՝ խնդակցութիւնը յայտնելով Հրաչեայի, քանի մը խօսքով բացատրեց թէ, ո՛րչափ խոր տպաւորութիւն ըրած էր իր նամակը և թէ ո՛րչափ մտահոգ եղած էին իր հիւանդութեանը առթիւ։

— Շնորհապարտ եմ տիկին, ըսաւ երիտասարդը, յուսահատութիւնը պատած էր զիս անկողնոյս մէջ ուր ամէն նկատում մոռնալով՝ այն նամակս գրեցի եւ ձեր ազնիւ ամուսինը նախախնամութիւն մը եղաւ ինձ համար։ առանց անոր պաշտպանութեան, հիմա գուցէ ամէն բան լմնցած ըլլար։

—Մահը այնչափ մօտ կը կարծէք, յարեց տանտիրուհին քմծիծաղով մը, դուք դեռ առոյգ, երիտասարդ, ատանկ վաղանցիկ հիւանդութիւնները ի՞նչ ազդեցութիւն կրնան ունենալ ձեր վրայ։ Մինակ պանդխտութեան պարագան է որ յուսահատեցուցած ըլլալու է զձեզ։

—Իրաւունք ունիք տիկին, պատասխանեց Հրաչեայ, երկրորդ պարագան խիստ յուսահատեցուցիչ էր թէեւ, սակայն օրհնասիոն մը կար որմէ փրկուելու բնաւ յոյս չէի կրնար ունենալ, մանաւանդ՝ երբ ոգէտ բժիշկներ էին որ պիտի կատարէին զայն։ Եւ Պարգեւեան էֆէնտին այդ օրհնասիոնը արդիւնաւորելով՝ ազատարար եղաւ բացարձակապէս։

Հաստատուն որ արդէն առաջին տեսութենէն իսկ համակրած էր Հրաչեայի, հիմա ալ աւելի ազդուելով անոր երախտագիտական ոգիէն ու մանաւանդ վստահ ըլլալով որ անոր արտակարգ պատիւ ու ընտանութիւն ցոյց տալը, անուղղակի նախատինք մը պիտի ըլլար Կռէկուռուի,

—Ուրախ եմ որ, ըսաւ, այս անակնկալը առիթ մը եղաւ մեզ՝ ձեր թանկագին բարեկամութիւնը վայելելու, սակայն անկեղծ ըլլալու համար պէտք է խոստովանիմ թէ, աղջիկս Նուարդն էր որ մեր երկուքին աւելի ազդեցաւ նամակէն ու փութացուց զիս։

Հրաչեայ յարգական խոնարհութիւն մը ընելով Նուարդի,

—Մասնաւորապէս երախտապարտ եմ ձեզ օրիորդ, ըսաւ, արդէն ա՛յսչափ ազնուական ընտանիքի մը պատկանող շնորհալի օրիորդէ մը, նուազ բարեսրտութիւն չէր սպասուեր։

—Մեծ պատիւ կ'ընէք, պատասխանեց Նուարդ, մարդասիրական պարտականութիւն մ'էր մեր ըրածը, շատ հասարակ գործ մը, որուն այնչափ կարեւորութիւն տալ չէր արժեր, եթէ առիթ չըլլար մեզ՝ ձեր բարեկամութիւնը վայելելու։

Պարգեւեաններու ընտանիքին իւրաքանչիւր անդամէն Հրաչեայի հասցէին ուղղուած այս համակրական խօսքերը թուռնուր սլաքի նման կը ծակծըկէին սիրտը Կռէկուռուի, որ արդէն ծայր աստիճան նախանձոտ, կատաղութենէն ինքզինքը կուտէր ու այս անծանօթ հակառակորդէն վրէժ լուծելու միջոցներուն վրայ կը խորհէր։ Հասառուն կը կռահէր թեթեւսոլիկ երիտասարդը տոչորող զգացումները, զորս ալ աւելի հրահարելու դիտումով,

—Ալ ասկէ ետքը հրաւէրի կամ առիթի սպասելու պէտք չունիք մեզի այցելելու համար, ըսաւ Հրաչեային, մեր բնակարանը միշտ բաց պիտի ըլլայ ձեր առջեւ, ուր միշտ սիրալիր ընդունելութիւն մը կ'սպասէ ձեզ։

Հրաչեայ յարգական խոնարհութիւն մը ընելով Նուարդի,

—Մասնաւորապէս երախտապարտ եմ ձեզ օրիորդ, ըսաւ, արդէն ա՛յսչափ ազնուական ընտանիքի մը պատկանող շնորհալի օրիորդէ մը, նուազ բարեսրտութիւն չէր սպասուեր։

—Մեծ պատիւ կ'ընէք, պատասխանեց Նուարդ, մարդասիրական պարտականութիւն մ'էր մեր ըրածը, շատ հասարակ գործ մը, որուն այնչափ կարեւորութիւն տալ չէր արժեր, եթէ առիթ չըլլար մեզ՝ ձեր բարեկամութիւնը վայելելու։

Պարգեւեաններու ընտանիքին իւրաքանչիւր անդամէն Հրաչեայի հասցէին ուղղուած այս համակրական խօսքերը թուռնուր սլաքի նման կը ծակծըկէին սիրտը Կռէկուռուի, որ արդէն ծայր աստիճան նախանձոտ, կատաղութենէն ինքզինքը կուտէր ու այս անծանօթ հակառակորդէն վրէժ լուծելու միջոցներուն վրայ կը խորհէր։ Հասառուն կը կռահէր թեթեւսոլիկ երիտասարդը տոչորող զգացումները, զորս ալ աւելի հրահարելու դիտումով,

—Ալ ասկէ ետքը հրաւէրի կամ առիթի սպասելու պէտք չունիք մեզի այցելելու համար, ըսաւ Հրաչեային, մեր բնակարանը միշտ բաց պիտի ըլլայ ձեր առջեւ, ուր միշտ սիրալիր ընդունելութիւն մը կ'սպասէ ձեզ։

անունն պատմութեանց մէջ պիտի արձանագրուի, և որոյ յիշատակն դարէ ի դար պիտի տեւէ, ցորչափ մնան գիր և գրականութիւն։

Ի մասին հաստատութեան իր գիւտին յաջողութեան, աւելցնեմք որ, մեք անձնական փորձառութեամբ հաստատած եմք երկրորդ պարագան (նիւթապէս բարգաւաճելոյ ճիւղն) և մտադրութիւն ունիմք փորձելու զառաջինն, զի համոզուած եմք նորա հրաշագործ կարողութեան։

ԴՈ՛Ի ՔԵԶԻ

Այս յօդուածը դտաւ.— Ա.

ՄԱՑՐԵՐԳԻ ՀԱՍՑԷԻՆ

ԿԱԹԻՆ ԴԵՐԸ ՏՂՈՑ ՎՐԱՅ

Մեր մանուկներէն և ոչ մէկը, բաց ի հաւկիթէն, կաթին չափ ճոխ կազմութիւն ունի։ Բաւական է յիշել որ նորածինը մի միայն այս անունդին չընորհիւ, ոչ միայն կարող կ'ըլլայ իր գոյութիւնը պահպանելու, այլեւ օրէ օր աճելու և փիղքապէս զօրանալու համար այնքան լաւապէս կը նպաստաւորուի այս հեղուկէն իր մարմնոյն դրեթէ ամէն տարրերը (թթուածին, ջրածին, ածուխ, ազոտ, ֆոսֆորէն, կրի աղեր երկաթ եւն) քաղելով անկէ։

Այսքանը գիտնալէ վերջ՝ որքան դառապարանելի պիտի դտնէք կարդ մը ազգէ ծնողներու այն աղիտաբեր հոգածութիւնը, որով տակաւին նոյն իսկ տարին չբոլորած մանկիկներու կը հրամցուցնեն իրենց խելքով սննդարար, զօրացուցիչ նկատուած ամէն ուտելիք, ժամանակ առաջ տղեկը աւելի դէր, աւելի տակուն ու աւելի առողջ ընծայելու ցաւալի մտածումով։ Այսպիսիները ընդհանրապէս կաթի երկարատեւ ջամբումը աւելորդ նկատելնուն, տեսնելով որ տղան արդէն իրեն տրուածը ախորժակով կուտէ, կը յանձնարարեն կաթէն կտրել մանկիկը նոյն իսկ 8րդ. 10րդ. ամիսը և ահա փորհարութիւն (diarrhé) մը է կ'սկսի որ տղեկին առողջութիւնը հիմնովին կը խանգարէ։

Նորածինը այնչարհ զալէն անմիջապէս ետք բնութիւնը՝ իմաստուն կարգադրութեամբ մը կը հայթայթէ, անոր սնուցումին անհրաժեշտ այս հեղուկը որ ինքնին բաւական պիտի ըլլայ կազմակերպելու յօրինուածին ամէն մասերն ալ, պէտք չձգելով արտաքին ոեւէ օժանդակի՝ մինչեւ այն ատեն, երբ մարսողական խողովակը ի վիճակի ըլլայ տարբեր սնունդներ ընդունելու և զանոնք մարմնոյն օգտին ծառայեցնելու։

Կենդանեաց վրայ փորձեր ցոյց տրուած են որ մի միայն կաթով մեծցը-

Երիտասարդը կրկնապէս երախտագիտութիւն յայտնէլէ ետք իրեն ընծայուած այս արտակարգ պատիւին համար,

—Դուք դեռ կատարելապէս չէք ճանչնար զիս, ըսաւ, այդ պարտականութիւնս ալ պիտի կատարեմ առաջին առիթով ու պիտի տեսնէք որ արդիւնաբեր սրտի վրայ ցանած էք ձեր երախտիքը։

Տիկին Պարգեւեան համակրելով հանդերձ Հրաչեայի, չա՛տ կը տեսնէր անծանօթ մէկու մը չռայլուած այս ծայրայեղ ընտանութիւնը. արդարև երիտասարդը բարեկիրթ ու ազնիւ կերեւար արտաքին երեւոյթով, բայց ներքնապէս ո՞վ էր, ո՛ր ընտանիքին կը պատկանէր, ուրկէ կուգար և ո՞ւր կ'երթար, այս պարագաներուն և ո՛չ մէկը ծանօթ էր ու կը զարմանար թէ այնչափ զգուշաւոր ու չրջնայեաց ամուսինը ինչպէս մտերմութիւն կը հաստատէր օտարի մը հետ, երբ ամէնէն ծանօթներուն պաղ վերաբերում ունէր։

Հիւրերը բնականաբար բան չէին հասկնար Պարգեւեաններու ու նորեկին մէջ փոխանակուած այս խօսակցութիւններէն. հասառուն մանրամասնաբար պատմեց Հրաչեայի հիւանդութեան պարագաները, անոր գրած նամակը եւն. եւն. միշտ դրուատալից հանգամանքով ներկայացնելով երիտասարդը։

(Շարունակելի)

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՈՆԸ 17

ՖԱՍՓԿ

Ոսկիներու Ճամբուն Վրայ

ՎԷՊ

ՅԵՂԱԿԱՆ-ԸՆՑԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Բ.

Դերձակատունէն ուրիշ նիւթերու դարձաւ խօսակցութիւնը և Կռէկուռուերբ իր նախասիրած սովորութեան համեմատ Բարիզի մէջ անցուցած կեանքէն դրուագ մը կը պատմէր, ծառան ներս մտնելով այցաքարտ մը ներկայեց Պարգեւեանի, որ զայն կարդալով, անմիջապէս ոտքի ելաւ ու հրման ըրաւ որ ներս առաջնորդեն հիւրը, առանց սպասցնելու։

— Ո՞վ է հա՛յր, հարցուց Նուարդ, հօրը այս յարգական նախապատրաստութիւններուն վրայ զարմանալով,

— Հիւանդն է, պատասխանեց հասառուն, միւսիւ Հրաչեան, և երկու քայլ առաջացաւ դէպի դուռը՝ զայն դիմաւորելու համար։

Հրաչեայ ծառային առաջնորդութեամբ ներս մտաւ սրահէն, ուր Պարգեւեանը իր դէմ գտնելով, խոնարհեցաւ անոր առջեւ ու ձեռքէն բռնելով՝ երկու անգամ համբուրեց զայն, հակառակ հասառուին ընդդիմութիւններուն։

— Կեանքս ձեզ կը պարտիմ պարո՛ն, ըսաւ, եւ այսօր երբ ձեր շնորհիւ առաջին անգամ դուրս ելայ սենեակէս, պարտականութեան զգացումէ քաջալերուած՝ համարձակեցայ երախտագիտական այցելութեամբ մը ներքին զգացումներս յայտնել ձեզ։

Պարգեւեան երիտասարդին ճակատը համբուրեց ու սիրազեղ ժպիտով մը,

— Շատ ուրախ եղայ զձեզ այսպէս ողջ առողջ տեսնելով, ըսաւ, քաջալայս եմ որ կատարելապէս ապաքինած էք այլ եւս։

— Ո՛և է հիւանդութիւն չունիմ, բժիշկս արտօնեց զիս դուրս ելլելու, եւ ես առաջին անգամ ձեր բնակարանը այցելելու համարձակեցայ։

Հրաչեայ երախտագիտական առաջին ցոյցերը կատարելէ ետք, նուրբ կենցաղագիտութեամբ չորս կողմը դիտեց ու յարգանօք խոնարհելով, սպասեց ներկայացումի ձեւակերպութիւններուն,

զոր հասառուն կատարեց փոխադարձաբար իրարու ճանչցնելով։

Հրաչեայի ընդհանուր երեւոյթը, շարժուձեւերն ու խօսելու եղանակը շատ նպաստաւոր ազդեցութիւն ըրին ներկաներուն վրայ, բացի Կռէկուռուէն որ ընական հակառակորդ մը նշմարելով այս անակնկալ հիւրին անձին վրայ, սկսաւ զայն ծաղրելու ձեւեր մը առնել. և երբ Պարգեւեանի ձեռքը կը պագնէր, ինքն ասդիէն,

— Ալօն sofiՔ մուլտաց, օրիորդներէն լսուելու չափ ձայնով մը, աս խրմպրլը ուրկէ եկաւ, դաւառացի՞ հա՞րս է, ի՞նչ է,

Ոչ Վարդանոյշ ոչ ալ Նուարդ ազդուեցան երիտասարդին այս չարաթոյն նախանձոտութենէն։ Երկուքն ալ չլսել ձեւացուցին անոր ըսածները։

Տանտիրուհին՝ խնդակցութիւնը յայտնելով Հրաչեայի, քանի մը խօսքով բացատրեց թէ, ո՛րչափ խոր տպաւորութիւն ըրած էր իր նամակը և թէ ո՛րչափ մտահոգ եղած էին իր հիւանդութեանը առթիւ։

— Շնորհապարտ եմ տիկին, ըսաւ երիտասարդը, յուսահատութիւնը պատած էր զիս անկողնոյս մէջ ուր ամէն նկատում մոռնալով՝ այն նամակս գրեցի եւ ձեր ազնիւ ամուսինը նախախնամութիւն մը եղաւ ինձ համար։ առանց անոր պաշտպանութեան, հիմա գուցէ ամէն բան լմնցած ըլլար։

—Մահը այնչափ մօտ կը կարծէք, յարեց տանտիրուհին քմծիծաղով մը, դուք դեռ առոյգ, երիտասարդ, ատանկ վաղանցիկ հիւանդութիւնները ի՞նչ ազդեցութիւն կրնան ունենալ ձեր վրայ. մինակ պանդխտութեան պարագան է որ յուսահատեցուցած ըլլալու է զձեզ։

—Իրաւունք ունիք տիկին, պատասխանեց Հրաչեայ, երկրորդ պարագան խիստ յուսահատեցուցիչ էր թէեւ, սակայն օրհնասիոն մը կար որմէ փրկուելու բնաւ յոյս չէի կրնար ունենալ, մանաւանդ՝ երբ ոգէտ բժիշկներ էին որ պիտի կատարէին զայն։ Եւ Պարգեւեան էֆէնտին այդ օրհնասիոնը արդիւնաւորելով՝ ազատարար եղաւ բացարձակապէս։

Հասառուն որ արդէն առաջին տեսութենէն իսկ համակրած էր Հրաչեայի, հիմա ալ աւելի ազդուելով անոր երախտագիտական ոգիէն ու մանաւանդ վստահ ըլլալով որ անոր արտակարգ պատիւ ու ընտանութիւն ցոյց տալը, անուղղակի նախատինք մը պիտի ըլլար Կռէկուռուի,

—Ուրախ եմ որ, ըսաւ, այս անակնկալը առիթ մը եղաւ մեզ՝ ձեր թանկագին բարեկամութիւնը վայելելու, սակայն անկեղծ ըլլալու համար պէտք է խոստովանիմ թէ, աղջիկս Նուարդն էր որ մեր երկուքին աւելի ազդուեցաւ նամակէն ու փութացուց զիս։

Հրաչեայ յարգական խոնարհութիւն մը ընելով Նուարդի,

—Մասնաւորապէս երախտապարտ եմ ձեզ օրիորդ, ըսաւ, արդէն ա՛յսչափ ազնուական ընտանիքի մը պատկանող շնորհալի օրիորդէ մը, նուազ բարեսրտութիւն չէր սպասուեր։

—Մեծ պատիւ կ'ընէք, պատասխանեց Նուարդ, մարդասիրական պարտականութիւն մ'էր մեր ըրածը, շատ հասարակ գործ մը, որուն այնչափ կարեւորութիւն տալ չէր արժեր, եթէ առիթ չըլլար մեզ՝ ձեր բարեկամութիւնը վայելելու։

Պարգեւեաններու ընտանիքին իւրաքանչիւր անդամէն Հրաչեայի հասցէին ուղղուած այս համակրական խօսքերը թուռնուր սլաքի նման կը ծակծըկէին սիրտը Կռէկուռուի, որ արդէն ծայր աստիճան նախանձոտ, կատաղութենէն ինքզինքը կուտէր ու այս անծանօթ հակառակորդէն վրէժ լուծելու միջոցներուն վրայ կը խորհէր։ Հասառուն կը կռահէր թեթեւսոլիկ երիտասարդը տոչորող զգացումները, զորս ալ աւելի հրահարելու դիտումով,

—Ալ ասկէ ետքը հրաւէրի կամ առիթի սպասելու պէտք չունիք մեզի այցելելու համար, ըսաւ Հրաչեային, մեր բնակարանը միշտ բաց պիտի ըլլայ ձեր առջեւ, ուր միշտ սիրալիր ընդունելութիւն մը կ'սպասէ ձեզ։

Պաշմա՞ն թէ Նպաստակ

Բարքերու այն ամբապինդ իւրացումին մէջ, որ մեր ժողովուրդին յատկանշական մէկ երեւոյթը կը պատկերացնէ, մասնաւոր տեղ մը բռնած է բարերարելու այն պայմանաւո՛ր եղանակը զոր իրենց հիմ բռնած են ամէն անոնք, որոնք հանրային հաստատութեան մը սատարելու և կամ զայն վերաշինելու փափաքը կ'ունենան։

Այսպէս, բարերարելու գործին հետաքաքրքրուց ի վեր զուգընթաց գացած են փառասիրական տրամադրութիւնները, ու բարիքը տեսակ մը միջոց դարձած է զայն գործադրողին անունը փառաբանելու։ Իրաւ, ան չէ՛ դադրած իր նպատակին ծառայելէ, և սակայն փաբանիներով հեռու մնացած է ազնիւ բարեգործութեան մը առթած հրապոյրներէն։ Ու հիմա, երբ աչքի առջեւ բերենք նոյն իսկ վերջին տարիներուն մէջ գործուած բարեգործութիւնները, պիտի տեսնենք թէ անոնց ամէնքն ալ պայմանաւոր հանգամանքի մը գոհացումէն ծնունդ առած և անոր շնորհիւ է որ իրենց կատարելութեան հասած են, գոհացում չտրուելու պարագային պատրաստ՝ ետ դառնալու՝ բարերարելու ազնիւ տրամադրութենէն։

Օրինակներու այն վիճացող թիւերուն մէջ, որոնց համարը չէ՛ որ կ'ուզենք տալ հիմա հոս, անդրադառնալով վերաշինեալ հաստատութիւններու, պիտի տեսնենք որ, անոնք որոնք իրենց հարստութեան պղտիկ մէկ մասը յատկացուցած են անոնց, իրենց անունը տուած են այդ չէնքերուն և ջնջած են կարգ մը նուիրական անուններ որոնք անոնց հիմը դրած են և կամ ժողովրդային հանգամանք մը ունին։ Բարեբաղդութիւն մը եղած է որ ասոնք այնչափ առաջ գացած չեն իրենց վերաշինած եկեղեցիներուն անունները՝ ալ փոխելու և իրենց անունը դրոշմել տալու այդ եկեղեցիներուն ճակտին։

Ասով, այդ բարեգործութիւններուն արժէքը չճանչնալ եւ կամ զայն պակասեցնել չէ մեր նպատակը։ Խնդիրը ա՛յն է թէ ամէն մարդու քիսէին գալու չէ՝ ուրիշներու իրաւունքին մէջ ոտնձգութիւն մը ընել եւ իրենց ոսկիներով, տարիներ առաջ ուրիշին կանգնած հաստատութիւններովը պարծիլ։ Ցիսուն վեցսուն տարիներ եւ, երբ անոնց վերաշինած հաստատութիւնները քայքայեալ վիճակ մը ստանան, և զանոնք վերանորոգողները պայման դնեն անոնց անունները աւրել չէնքերուն վրայէն ու իրենցը դնել, արդեօք առաջինները և կամ անոնց շառաւիղները պիտի յայտնեն իրենց հաւանութիւնը, պիտի ուզեն սիրայօժար որ ուրիշներու այդ պայմանին գոհացում տրուի։

Կը տեսնուի ուրեմն թէ ի՛նչ մեծ բարեգործութեան մը հեղինակ կը հանդիսանայ իր ծննդավայրը չը մոռցող այդ ազնի՛ւ անձնաւորութիւնը, որ միեւնոյն ատեն իրեն սկզբունք կ'ընդունի դպրոցին անմահացած անունին չը դպչիլ և պարզ արձանագրութիւնով մը մը բաւականանալ։

Իր կամակատարը որ պատրաստուած ու ստորագրուած է արդէն, կրնայ օրինակ ըլլալ շատ մը հարուստներու։

Խասգիւղի վարժարանը չէ՛ որ միայնակ պէտք ունի այսօր վերաշինուելու։ Մայր-վարժարանէն զատ, ուրիշ շատ մը թաղային վարժարաններ՝ ալ հատած, լմնցած բաներ են բոլոր, ու բաւական քաջութիւն պէտք է որ ունենայ մարդ այդ չէնքերուն մէջը բնակելու։

Դասըմ-Փաշայի թաղային վարժարանը ախոռի մը երեւոյթը ունի այսօր։ Դպրոց չէ, ծայրայեղօրէն աղքատիկ ընտանիքի մը ալ բնակարան չի կրնար ըլլալ ան։ Թաղին զաւակները ինչպէս կուգան, կ'երթան, խելքս չի հասնիր։ Սասակաշունչ հովի մը կը նայի, որպէսզի դեռին տապալի, որպէս զի սոկումի մը մէջ ձգէ բաղդին այն թշուառ զոհերը, որոնք այդ դպրոցին ուսանողութիւնը կը կազմեն։

Իրաց այս վիճակին մէջ, արդեօք հաւէր կարդալ պէ՞տք է, չեմ գիտեր, մեր հարուստներուն, որոնք լաւագոյն բարիքը գործած պիտի ըլլան մասնաւորի հոգիներու կեանքին հետ, անոնց մտքին օրրանը եղող այս չէնքերը պայծառացնելով։

ՎԱՀԱՆ ԹՕՇԻԿԵԱՆ

ԲԱՂԱԴՐԵԱԼ ԽՕՍՔԵՐ

ԲԺՇԿԻ Մ'ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

ԱՌ «ԵՍ ԻՆՔՍ»

Ինչպէս ոչ ո՛ք ոչ ոքի «քէյֆ»ին «քեահեան» է, նոյնպէս ոչ ո՛ք իմ «քէյֆիս քեահեան» է, «ԵՍ ԻՆՔՍ» ստորագրելուս համար։

Հիմա ես իմ ըսելիքիս նայիմ.— արդէն Լա Բէ Փողոցին Ոճիրին հեղինակն ալ ատանկ կը յորդորէ (մարդ ամէն կարդացածէն պէտք է դաս մը հանէ).— մեք մեր ըսելիքին նայինք։

Կը ճանչնաք Տօքթ. Նահապետ Կաշառքեանը, որ ընթացաւարտ է Վալբարէզօի Բժշկական Բարձրագոյն Համալսարանէն։ Սոյն բժշկի, եղբօրորդին է վաղեմի վաստակաւոր վիրաբուժ Տիար Թորգոմ Շողոմեանի, որ մեծ հռչակ է վայելած ժամանակին, Դաւիթ Պատրիարքի օրով, իր մասնագիտական կարողութեան համար։ Տօքթէօրը վերջերս կարեւոր գիւտ մ'ներկայացուցած է Հոթենթական Բժշկ. Կաճառին, որ մեծապէ

ւած փոքրիկներ կասարելապէս կ'սանձին և կանուխէն ո և է հիւանդութեան զոհ չեն երթար, մինչդեռ անոնք ոչ մի ջրով, մի հեթով կամ ալիւրային նիւթերով սնուցուած են, տեսող փորհարութենէ մը արագապէս նիհարնալով՝ առ հասարակ ամէնն ալ մեռած են, անսուաղութենան սասանիչեր ցոյց տալով, իսկ անոնք որ կաթով խառն սնունդ մը առած են՝ հիւանդկոս իյնալով վերջապէս ողնաթեքութենէ բռնուած են։

Ի՛նչ որ կը պատահի կենդանիներու՝ տխուր ապացոյցները կուգան հաստատել որ նոյնը չուշանար մարդուն ալ՝ նմանօրինակ պարագաներու մէջ։ Արդարև տգէտ և առ խարխար խնամքներով իրենց հոգեհատորը պարուրող ծնողքներ կանգագին հանդիսատես կըլլան անոր օրէ օր հիւծելուն և ֆիզիքապէս այլասիրելուն, առանց ամենափոքր կասկած մը ունենալու որ նոյն իսկ իրենք են գործուող չարիքին պատճառը։

Սառդիւ դիտուած է որ կանխահաս ներպով կաթէն բոլորովին կըտրուած կամ խառն սնունդներ առնող տղան ուշ կամ կանուխ փորհարութենէ կը բռնուի, օր ըստ օրէ կը նիհարնայ և դիմագծերը եղծանելով, ինչպէս կ'ըսեն, երիտասարդ ծեր մը կը դառնայ։ եթէ կարող ըլլայ այս վիճակով իր առաջին տարիին եօթերորդ ութերորդ ամիսը ձեռք ձգել, լիարդը, փայծաղը կը մեծնան, որով տղան կարկառուն փոր մը կունենայ։ գլխու ոսկորներուն կցուած տեղերը բաց կը մնան, ակռաները չեն բուսներ, մանկիկը ոտքի վրայ չկրնար կենալ և գլուարթ ու ախորժ ըլլալէ չատ հեռու կըլլայ։ վերջապէս ողնաթեքութիւն կը յանգի ախտաբանական այս վիճակը որ կամէ զրկումի դառն ճեռանաքն է։

Ոսկորներու կազմութեան և տոկունութեան նպաստող ֆոսֆորի և կրի աղերը՝ տղան ուրիշ ոչ է մնոնդէ չկրնալով ստանալ, ոսկորներու աճումը կը դանդաղի, որով քաւականաչափ կարծր չըլլալով մարմնոյն ծանրութեան տակ կը ծռմռին, և այսպէս ողնայարի, վանդակի սրունքի են։ ոսկորները կը կքին։ Տղուն խաթարուած առողջութեան՝ կազմային այս տեսութիւնն ալ ուսինալով ճոգած և ազազուն էակ մը կը դառնայ զոհ մը ըլլալով ոգիտութեան։

Կաթը իբր կատարեալ և զօրացուցիչ սնունդ՝ ամեն ոկարակազմ անհատներու յանձնարարելի է։ իր օգտակարութիւնը անուրանալի է մասնաւորապէս հիւծախտի, ստամոքսի քաղցկեղի, ղի կանանց և սովորական սպառամիզութեան և ջրգողութեան դէմ, վերջին երկուքին մէջ նկատելի է իր միւեցուցիչ յատկութիւնը որ կաթնաշաքարին վերագրելի է։

ԱՒԵՏԻՍ ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՀԱՔՈՆՑԻՔ ԲԻՆԿ-ԵԱՆԿԻ ՄԷՋ

ՄԱՆՐ ՄՈՒԻՆՐ ԿՈՒԻՆԵՐ

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ԲՈՆԱՆ ԴԻՐՔԸ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԲՈՂՈՔ

(Սուրպական վերջին բղաբերով առնուած թերթերէն։ Դեպքերը պատմուած իրենց կանոնաւորութեամբ եւ ծաւրունակաբար)։

ԹՈՒՐԻՕ, Մարտ 18.— Մ. Մապուտա երեսի. Ժողովին նախագահ ընտրուեցաւ, և Մ. Մինուրա՝ փէր նախագահ։

Զինական ծովերուն վրայ նաւարկութեան ապահովութիւնը անկէց յայտնի է թէ Ճաբոնցիներուն կողմէ վարձուած Նորվէկեան շոգենաւ մը այսօր Եօքօհամայէն մեկնեցաւ Թարու, Օթարուի ճամբով, ուր երկաթուղիի ձողեր ցամաք պիտի հանէ։

Հաւանաբ չընծայուիր հոս այն զրոյցին թէ Բորթ Արթուրէ մեկնած ըլլայ ռուս նաւախումբը։

ԹԻՒՆՁԻՆ, Մարտ 18.— Բէքինի ռուս դեսպանը կրկնեց իր բողոքը Մեծ Պարիսպէն դուրս չենցի զօրքերուն առաքումին դէմ։ Պահանջեց որ ետ քաշուին, հակառակ պարագային Ռուսիա պիտի պարտաւորուի ա՛յնպէս գործել իբր թէ Չինաստան իր չեղքուրթիւնը կը գործածէ ի նպաստ Ճաբոնի։ Բաց ասած, Ն. Վեսմոթիւն կը կրկնէ իր սպառնալիքը որ, եթէ Չինաստան ամենափոքր չարժում մը ընէ, ռուսական զօրքեր Բէքինի վրայ պիտի քալեն անմիջապէս։ Բայց, այսու հանդերձ, չինական կառավարութիւնը պատասխանելով մերժեր է ետ կանչել իր զինուորները։

ՇԱՆԿԱԻ, Մարտ 18.— Բորթ Արթուրէ եկած շոգենաւ մը կը պատմէ թէ հարկ պիտի չըլլայ պարպել բերդաքաղաքը։ Մանր վնաս եղած չէ Ռուսներուն, և բոլոր ռուս մարտանաւերը պատրաստ են գործօն ծառայութեան համար, բաց ի երկու խոշոր զրահաւորներէ, որոնք այս պահուս նորոգելու վրայ են առժամանակեայ աւազանի մը մէջ։ Ռուսք հին շոգենաւեր կընկղմեն նաւահանգստին բերանը, որպէս զի ճաբոնական մարտանաւերը չհամարձակին գիշերանց ներս մտնել։ Թէ՛ Տալնի և թէ Բորթ Արթուր պատրաստ են դիմադրել նորանոր յարձակումներու։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ, Մարտ 18.—Հիմա պաշտօնական շրջանակներուն մէջ ա՛նպէս կը նկատուի թէ Բորէա Ռուսիոյ դէմ դարձած է, և կը կարծուի նաև թէ Չինացիք զօրավար Մաի առաջնորդութեամբ ցամաքային պատերազմին սկսելուն կը սպասեն Ճաբոնցիներուն հետ միանալու համար։

Կ'ըսուի թէ Ճաբոնցիք կամաց կամաց առաջ կը քաշեն Չէմուլբոյէն։

Ծովակալ Ալեքսէվ հետեւեալ հեռագիրը ղրկած է Ցարին.—

«ՄՈՒԿՏԷՆ, Մարտ 18.—Զօրավար Միչչենքօ կը տեղեկագրէ թէ Ճաբոնցի հետեւակազօրքեր բռնած են Բիկ-Եանկը քանի մը թնդանօթներով։ Իրենց պարէնները կը տանին քօրէական սայլակներ։

«Թշնամին հեծելազօրքը չի տեսնուիր մեծ գունդերով, այլ մասնաւոր ձիաւորներ հոս ու հոն կը տեսնուին։ Անոնց ձիերը խեղճ բաներ են։

«Մեր պահակները գտան թշնամի հետեւակներ Ջանկչունկ-Ջանկ գետին եզերքը։ Անմուէն հինգ վերստ հեռի։ Թշնամին կրակ բրաւ և սպանեց մեր ձիերէն մին։»

Զօրավար Բուրօքաթքին սիպերիական երկաթուղիին մէկ կայարանէն կը հեռագրէ թէ 230,000 Ռուսք համախմբուած են Խարպինի և Բորթ Արթուրի միջեւ։ Այս երկու քաղաքներուն իրարմէ հեռաւորութիւնն է 587 մղոն։

Վլատիվոսթոքի Նաւախումբը սառոյցին մէջէն ճամբայ մը բացեր է Դշ. օր ուժանակ գործածելով։ Կ'ենթադրուի թէ գացած է դէպ ի Սաղալիէն։ Ճաբոնական ումբակոծութեան ժամանակ ռուս նաւախումբը ներքին նաւահանգստին մէջ էր։

ՕՏԵՍԱ, Մարտ 18.—Անգլիոյ դէմ բուռն քննադատութեան առիթ տուաւ Մուքտէնէ Զարին հեռագրուած այն լուրը թէ բրիտանական և անգլուհիական մամուլը Բորթ Արթուրի գրաւման և անձնատրութեան սուտ լուրեր չենած է։

Բեթերսպուրգէ, Վինտաւոէ, Լիպաւէ, Ռիկայէ, Մեվաստոբոլէ, և Նիքոլայէվէ Նաւային Պատուիրակութիւններ կը հանին Օտեսա, մեծ պատիւներով ընդունելու համար Վարիակի և Քորէիցի ողջ մնացող նաւաստիները որոնք յառաջիկայ չաբթու կը սպասուին։

Պայքալ Լճին վրայ երէկ ցուրտը զրոյէն 20 աստիճան վար էր։

Ծովակալ Ալեքսէվ Մանչուրիոյ երկաթուղիին հարաւային ճիւղին վրայ մասնաւոր թղթատարական սպասարկութիւնը չնչեց։ Զինուորական կառախումբերուն ետեւէն կապուած են չորս թղթատարական վագոններ։

Ռուս ծովային նախարարութեան հրամանաւ գրաւեալ շոգենաւերու համար բացառիկ գատարաններ պիտի հատատուին Սեվաստոբոլի, Լիպաւի, Բորթ Արթուրի և Վլատիվոսթոքի մէջ։

Կ'ըսուի թէ Բորթ Արթուրի նաւատորմին հրամայեալ հրամասարը Ծովակալ Սթարք անձնասպանութեան փորձ մը ըներ է, բայց չէ յաջողեր։

Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարութիւնը կը յայտարարէ թէ Ռուսիա պատերազմիկ Տէրութիւն չի նկատեր Բորէան, այլ պարզապէս չեզոք տէրութիւն մը, որ Ճաբոնի բռնի գործողութեան տակ կը գտնուի, և ապատորէն գործելու կարողութենէն զուրկ է։ Այս պատճառաւ Ռուսիա վաւերական չի համարիր Բորէայի կնքած ոչ է պայմանագրութիւն ի նպաստ Ճաբոնի, կամ ռուսական մենաշնորհներուն ո և է մէկին չեղեալ համարուիլը։ Եթէ ռուս զինուորները պատահին Բորէացի սպաներուն՝ որոնք Ճաբոնցի սպաներուն բռնի ազդեցութեան ներքեւ իրենց զինուորները Ռուսներուն դէմ կ'առաջնորդեն հակառակ Բնդէական կառավարութեան բաղձանքին, Ռուսք այդպիսի Բորէացի սպաներուն դէմ պիտի չկռուին ա՛յնպէս իբրեւ թէ պատերազմիկ Տէրութեան մը սպաները կամ զինուորները ըլլային, այլ մի միայն պիտի աշխատին ձերբակալել զանոնք։

Իթօ Մարքիզ այսօր տեսակցութիւն մը ունեցաւ Բորէայի կայսեր հետ։

ՎԻԵՆՆԱ, Մարտ 18.— Բլէմէնս Պէլլինկ անուն ամերիկեան Գերման մը որ պատերազմին սկսած ատենը Բորթ Արթուր կը գտնուէր, երէկ Վիեննա ժամանեց, և բնականաբար իսկոյն բառզում հետաքրքիրներ գացին տեսակցիլ անոր հետ։ Բորթ Արթուրի ռուսական Պորօվսքի Սիռբին մէկ անդամն էր, և կը հաստատէ թէ հակառակ եղած հերքումներուն Փեռտ. 8ի գիշերը ռուս սպաներուն մեծագոյն մասը Սիռք կը գտնուէր։ Ներկայացումը սկսաւ ժամը 9ին և վերջացաւ կիսգիշերէն ետքը, և Սիռքին առաջին նստարանները լեցուած էին նաւային սպաներով, թէեւ հրաման ելած էր որ անոնք ամէն իրիկուն ժամը 8ին իրենց մարտանաւերուն մէջ պէտք էր ըլլային։ Հաւիւ թէ ներկայացումը ուսրտած էր, և նաւային սպաները գինետուն գացած էին, երբ ծանր թնդանօթաձգութեան շառաչիւնը զանոնք ամէնքը դուրս խուժել տուաւ։ Վրդովեալ հանդիսականներուն առաջին անգամ ըսուեցաւ թէ Եւրոպական Ռուսիայէ եկած մարտանաւերուն ձայնն է, և թէ թերգերուն կողմէ կ'ողջունուին։ Յետոյ ըսուեցաւ թէ գիշերային ռազմախրթեր տեղի կ'ունենային։ բայց ճշմարտութիւնը երկար ատեն չծածկուեցաւ։ Երկրորդ օրը առաւօտուն Պատերազմի Յայտարարութիւնը փակցուեցաւ Բորթ Արթուրի պատերուն վրայ, և քիչ յետոյ տեսնուեցաւ Ճաբոնական Նաւատորմիղը, և ումբակոծութիւնը սկսաւ, քանի մը տուներ այրեցան, և քանի մը հոգի սպաննուեցան քաղաքին մէջ։

Սիռքին ներկայացումները դադրեցան, բայց երկու օր վերջը Ծովակալ Ալեքսէվ պատուիրեց վարիչին որ խաղերը շարունակէ։ Բայց անկարելի էր, որովհետեւ Սիռքին ունեցած 55 ձիերուն ամէնքն ալ զինուորական իշխանութեանց կողմէ առնուած էին, իւրաքանչիւրը 10 անգլ. ոսկի, բուն գիներուն տասներորդ մասը միայն։

Յետոյ հրաման տրուեցաւ որ բոլոր օտարականները ռուսական ծառայութեան մէջ մտնեն կամ քաղաքէն մեկնին։ Օքերայի աղջիկները այս պահուս իբրեւ հիւանդասան կը ծառայեն հիւանդանոցին մէջ։ Մ. Պէլլինկ իր կնոջ և զաւակներուն հետ 26 օրէն Բեթերսպուրգ հասեր է։ Մ. Պէլլինկ կը հաւաստէ թէ Ռուս զինուորներուն մէջ մեծ խանդավառութիւն կը տիրէ, և երկու տարուան բաւող ուտեստ կայ Բորթ Արթուրի մէջ։ Հաստատ համոզում կը յայտնէ թէ վերջ ի վերջոյ Ռուսք պիտի յաղթեն։

ԲԱՐԻԶ, Մարտ 18.—Բորթ Սաիտի մէջ Ֆրանսացի թղթակիցներուն հետ ունեցած իր մէկ տեսակցութեան միջոցին, Թոքիոյի Ռուս դեսպան Ռոսեն Բօշէն իր պաշտօնավարութեան վերջին մասին վրայ հետեւեալ տեղեկութիւնները տուաւ.—

Փեռտ. 6ին Ճաբոնի արտաքին գործոց նախարար Մ. Թօմուրա մարդ ղրկելով կանչեց զիս և իմացուց թէ երկու երկիրներուն միջեւ յարաբերութիւնները խզուած են։ Նախարարը ըսաւ թէ մեր հպատակները պիտի պաշտպանուին, բայց խորհուրդ տուաւ ինձի դեսպանատան և հիւպատոսական պաշտօնէութեանց հետ մեկնիլ Ճաբոնէն։ Հաճոյացայ, և մեկնեցայ առանց Միքատոն տեսնելու։ Պառոն Բօշէն մասնաւոր կառախումբով Թոքիոյէն Եօքօհամա մեկնեցաւ։ Երկաթուղոյ կայարանէն մինչեւ շոգենաւ 100 հետեւակ Ճաբոնցի զինուորներ կ'ուղեկցէին իրեն, ուրիշ զինուորներ ալ ճամբուն երկայնքը չարուած էին առանց զէնքի, այլ գոնզգոյն լապտերներ բռնած։ Դեսպանը յայտարարեց թէ Ճաբոնցիք մէկ օր վար դրած էին Բեթերսպուրգէն իր հասցէին եկած հեռագիրներուն լուրը, իր կառավարութեան կողմէ Ճաբոնի յանձնուելիք ծանուցագիրն ալ յարաբերութեանց խզումէն մէկ օր վերջ տուցաւ։ Վարիակի հրամասարը չէր գիտեր խզումը, ինչպէս նաեւ Սէուլի Ռուս դեսպանը և Զէմուլբոյի հիւպատոսը։ Ճաբոնցիք առին վար դրին նաեւ Ծովակալ Ալեքսէվի կողմէ Վարիակի ուղղուած հեռագիրը, որով կը հրամայէր իր մարտանաւը Բորթ Արթուր տանիլ։ Պառոն Բօշէն կ'ըսէ թէ Վարիակ ծուղակի մը մէջ բռնուեցաւ, և մարտանաւին խորտակումը սոսկալի նախճիր մըն էր, անոր նաւակամուրջը նաւաղներուն արիւնով ներկուած էր, որոնք դիւցազներու պէս մեռան։

*** Վատիկան պաշտօնապէս կը հերքէ այն լուրը թէ գաղտի հրամաններ տրուած ըլլան Ս. Արեւելքի Հռոմէական կաթոլիկ Միսիոնարներուն՝ Ճաբոնի ոյժ տալ Ռուսիոյ դէմ։

ԲԱՐԻԶ, 18 Մարտ.—Բորթ Արթուրի վերջին ումբակոծութեան և Մարտ 10ի նաւային պատերազմին յաջողող դադարը կը շարունակուի, և երկուսուն օգտակարապէս կը գործածուի անիկա եռանդով առաջ մղելու համար զինուորական շարժումները և համախմբութեան գործողութիւնները։ Բանի մը անկարեւոր կռիւներ մղուեցան թշնամի յառաջապահներուն միջեւ, Բորէական սահմանագլխին վրայ կատարուած հետաքննութեանց միջոցին։ Բայց ոչ և է լուրջ կռիւ դեռ նշանակուած չէ։

Մեր Թոքիոյի թղթակիցը կը հեռագրէ.—

ԹՈՒՐԻՕ, Մարտ 18.— 1,500 նաւաստիներ 16ին անցան Բաքչէն-Կանկ գետէն. պատահեցան Ճաբոնցի լրտեսներու, որոնք դէպ ի հարաւ դարձուցին իրենց ուղղութիւնը։

Բեդերսպուրկի մէջ Սպայակոյսը չորս օրէ ի վեր ոչ և է լուր ստացած չէ ի մասին դէպքերու ընթացքին։ Կը կարծուի թէ Թոքիոյի Նաւատորմը իր վնասները կը դարմանէ, կը պարենաւորուի և Քորէայի ծովածոցին մէջ կը պատրաստէ ցամաք հանելու գործողութիւն մը, որուն կը սպասուի քանի մը օրէ ի վեր։

Կը հեռագրուի Բորթ Արթուրէ հետեւեալը.—

Երէկ ցերեկ և գիշեր հանդարտ անցան։

Հոս հասած տեղեկութիւններուն նայելով Ճաբոնի բոլոր նաւային ուժերը լեցուն են վնասուած մարտանաւերով, և այս պահուս Նակաղաքիի և Սազէպոյի աւազաններուն մէջ են մէկ զրահաւոր և երկու առաջնակարգ յածանաւ։

Այս պահուս թշնամիին հիւանդանոցներուն մէջ 2000է աւելի ճաբոնցի զինուոր կայ։

Հոս վիրաւորներուն վիճակը գոհացուցիչ է։ Զարմանալի անձնուիրութեամբ մը խնամքներ կը տարուին։

Ծովային հիւանդանոցներու առողջապահական ճիւղին պաշտօնեաները հասան մոյրպեսներու հետ։

Երէկի կառախումբով ժամանեց Բորթ Արթուրի նորընտիր հրամասար զօրավար Սմիրնով։

Մուքտէնի ռուս իշխանութիւնք ճամբորդներուն չեն արտօներ Արեւելեան Չինական երկաթուղիով երթեւեկել, այդ երկաթեայ ճամբան միմիայն յատկացուած ըլլալով ռուս զինուորական փոխադրութեանց։ Ռուսք վար կը դնեն Չինացիներուն կենդանիները։ վճարումը վերջը ընելու խոստումով։ Երեք հազար բեռնակիրներ գիշեր ցերեկ կ'աշխատին Նիուչուանկի տմրցներուն մէջ։ Ռուսք միաքերնին դրած են Նիուչուանկը պաշտպանել մինչեւ վերջին կէտը, Բորթ Արթուրի պէս։

Ամէն օր քանի մը հարիւրներով զինուոր կը հասնին ինքէուս։ Դաշտային թեթեւ տասը թնդանօթներ այս միջոցիս ռուսական կայարանը կը գտնուին։ Ուրիշ 19 թեթեւ թնդանօթներ ալ գետին բերանը ամրցներուն մէջ գետեղուած են։ Բաղաքին պահակազօրքը կը բաղկանայ 1500 հոգիէ, այսօր 1000 հոգիի ալ կը սպասուի։ Զինացիք կ'ըսեն թէ Բորթ Արթուրի մօտ Զինչէուի ռուս պահակազօրքին վրայ յարձակեր են 500 Թունկուզներ, Մարտ 16ին, և 30 Ռուս սպաննուեր են։ Վերջապէս Թունկուզները ետ մղուեր են. չորս հոգի սպաննուեցան իրենցմէ։ Բաղմաթիւ կիներ, ինչպէս նաեւ տղաքներ երկաթուղիով Մանչուրիոյ զանազան կէտերուն վրայ ղրկուեցան։

Բորթ Արթուրէ եկող երեք փոքրիկ շոգենաւեր երկաթուղիի ճամբով Նիուչուանկի ժամանեցին գետին պահակութեան համար։

ԹՈՒՐԻՕ, Մարտ 18.—Միքատոն երէկ և այսօր ունկնդրութեան ընդունեց 497 սպաներ, որոնք հրաժեշտ առին Ն. Վեհափառութենէն, պատերազմի դաշտը վայրերը մեկնելու համար։

ԳԵՐՄԱՆ ԿԱՅՍՐԸ ՃԻՊՐԱԼԹԱՐԻ ՄԷՋ.— Վիլհէլմ Կայսրը Ճիպրալթար տանող Բհօնիկ Ալպէրը շոգենաւը, որուն կ'ուղեկցի գերմանական յածանաւ մը, կիրակի առաւօտ Ճիպրալթար ժամանեց։ Անգլիական բերդերը և մարտանաւերը թնդանօթի արձակմամբ ողջունեցին Ն. Վեհափառութեան գալուստը։ Ճիպրալթարի կառավարիչ Սըր Ճորճ Հուլսթի Բհօնիկ Ալպէրը շոգենաւը գնաց Ն. Վեհափառութեան բարի գալուստ մաղթելու։ Գերման կայսրը, որ անգլիացի Մարէշալի համազգեստ կը կրէր, բազմաթիւ հետեւորդներու հետ ցամաք ելաւ կէս օրին, մինչ բրիտանական նաւախումբը և ցամաքային բերդերը թնդանօթ կ'արձակէին ի պատիւ Ն. Վեհափառութեան։ Վիլհէլմ Բ. նաւանգստին վրայ ընդունուեցաւ Սըր Ճորճ Հուլսթի, և Բաղաքային, նաւային և Զինուորական իշխանութեանց կողմէ։ Անգլիական նաւատորմիղէն մակոյկներ երկու կարգի վրայ կեցած էին, որոնց մէջէն անցաւ կայսերական մակոյկը։ Ամբողջ նաւատորմը գրաւազարդուած էր, և նաւաղները կեցցէ կ'աղաղակէին։ Պատուաւկալ պահակախումբ մը բարեւի կեցած էր նաւամատոյցին վրայ։ Կայսրը կառավարչին կառքը նստելով գնաց Եւրոպական Կէտ ըսուած ժայռը, և ապա դարձաւ կառավարչին պաշտօնատունը, ուր ճաշեց։ Գերմանական հանդիսաւոր գրաչը ժայռին վրայ պարզուած էր այցելութեան միջոցին։ Մովային և ցամաքային զինուորներ չարուած էին Կայսեր անցած ճամբաներուն վրայ, և երամչախումբերը գերման ու անգլիական ազգային երգերը կը հնչեցնէին։ Հանրային շէնքերը և պանդոկները գրաչազարդուած էին։ Հանրութեան կողմէ ընդունելութիւնը խանդավառ էր։ Կայսրը չատ առողջ կերպարանք մը ուներ, և ժպտելով շնորհակալ կ'ըլլար։ Ն. Վեհափառութիւն քանիցս իր գոհունակութիւնը յայտնեց իր ընդունելութեան համար եղած կարգադրութեանց առթիւ։ Կէս օրէ վերջ իրիկուան դէմ Կայսրը կառավարչին ընկերակցութեամբ այցելեց Մարոքեան Դղեակը և ժայռին ստորերկրեայ նկուղները։

ԳԵՐՄԱՆ ՆԱԻԱՏՈՐՄԸ.— Վիլհէլմ Կայսր Բայխագակի անդամներուն նոր նաւային ցանկ մը ղրկած էր 1903 Դեկտ. թուակիր։ Այդ ցանկը ցոյց կուտայ 1900էն ի վեր Անգլիոյ մէջ չնուած մարտանաւերը, նոյն իսկ շոգենաւերը։ Ամէնքն ալ նշանակուած են իրենց սիպարին համեմատ և ձեւերն ալ ցոյց տրուած են մանրամասնօրէն։ Ամէն ատեն որ գերման կայսրը Բայխագակին անդամներուն այսպիսի ցանկեր ներկայացուցած է, նշան մը համարուած է որ նոր օրինագիծ մը պիտի ներկայացուի գերման նաւատորմին յաւելման համար։ Գերման թերթերը կ'ըսեն թէ Վիլհէլմ կայսր Բայխագակէն պիտի պահանջէ նոր մեծ զրահաւորներու ամբողջ կրկնակ նաւախումբ մը, յարակից յածանաւերու հետ։

ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ԹՈՇԱԿՆԵՐԸ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ.—Միացեալ Նահանգաց մէջ հանգստեան թոշակ առնողներուն թիւն է 999,443, որոնց կը վճարուի տարեկան 140 միլիոն տոլար։ Այս Միացեալ Նահանգները հանգստեան թոշակներուն համար աւելի ծախք կ'ընեն քան Ֆրանսա իր ամբողջ Բանակին համար։ Մր. Բուզվէլթ հրամայեց որ 62 տարին անցուցած բոլոր հին զինուորներուն ալ հանգստեան թոշակ կապուի, որով նոյն կարգի թոշակներուն գումարը մեծապէս պիտի աւելնայ։

ՊԱՊԸ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.— Պապը Կարտինալներուն Ժողովին հառ մը խօսելով, ցաւ յայտնեց Ֆրանսայի մէջ կը զերին դէմ ձեռք առնուած միջոցներուն վրայ։ Յայտարարեց թէ Կրօնական Միաբանութեանց դէմ դրուած օրէնքները չատ խիստ էին, նոյն իսկ կը զլացուի անոնց՝ պատանեկութիւնը դաստիարակելու իրաւունքը։ Պապը շարունակելով, ըսաւ.—

«Կը ցաւինք այսպիսի խստութիւններու վրայ որոնք հակառակ են կրօնական ազատութեան գաղափարին, կաթոլիկ եկեղեցիին իրաւունքներուն։» Պապը յետոյ ցաւ յայտնեց որ կաթոլիկ եկեղեցականներու կողմէ ղրկուած ազերսագիրները Ֆրանսայի Պետական Խորհուրդին նկատառման յանձնուած են զանոնք ղրկողներուն դէմ միջոցներ ոնօրինուելու համար։

*** Կ'ըսուի թէ Մ. Լուպէ, երբ ապրիլին Հռոմ այցելէ Իտալիոյ թագաւորին, առիթը նպաստաւոր պիտի ըլլայ տեսակցելու Պապին հետ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊՈՒԷՍԱՅ ԵՒ ՔՆԳՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՉԻՖՈՒ, Մարտ 21.— Բէյ Դանկի չինական նաւաբաժինը հոս հասաւ։ Նիուչուան պիտի երթայ, երբ գետին սառոյցները հալին։

ՇԱՆԿԱԻ.— Ռիւդեր կը ծանուցանէ թէ ռաֆիոնի իբր 1000 մաքսանենգներ կուուեցան և չինացի զօրքերուն յաղթեցին։ Զուսկ—Բիկի իշխանութիւնները օգնական զօրք ղրկեցին տեղւոյն վրայ։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ, (Պաշտօնական)— Զօր. Զիլինսքի Մուքտէնէ Մարտ 20 թիւով կը հեռագրէ թէ, ռուս զօրքերուն մտային տրամադրութիւնը լաւ է։ Հիւանդութեան ոչ է դէպք չկայ։

Ուսիմիի մօտ, հարիւրապետ Ալսէնով, 20 հեծելազօրաց գլուխը անցած, 100 Թունկուզներու յաղթեց։

Քորէայի մէջ, Անճու և Բիկ Եանկ քաղաքները գրաւուած են ճաբոնական հետեւակազօրաց և թնդանօթաձիգներու կողմէ։

18 թշնամի փոխադրանաւեր վերջերս զօրք ցամաք հանեցին Զինանֆոյի նաւահանգստին մօտ։

Ճիշտ չեն այն լուրերը թէ Ճաբոնցիք Բորէայի ծովեզերքին ուրիշ կէտերուն վրայ ևս զօրք հանելու պատրաստութիւն կը տեսնեն։

ԼՍ ՀԷՑ.— Իրաւաբար Ատեանին Վարչական Խորհուրդը Մարտ 30ին նիստի հրաւիրուած է։ Ռուսիոյ դատական նախարար և Իրաւարար Ատենի անդամ Մ. Մուրավէվի բանախօսութեան դէմ Ճաբոնի ըրած բողոքով պիտի չզբաղի, որովհետեւ այդ գործը վերջացած կը նկատէ Ճաբոնական բողոքին պաշտօնական զեկուցմամբ։

ՏԸՊԼԻՆ.— Մօնա գերման նաւը զարնուեցաւ անգլիական Լէտի Քայրիւս նաւուն։ Մօնա ընկղմեցաւ։ 22 հոգի խղդուեցան։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ.—Անգլիական լրագիրներու կարգ մը տեղեկութիւններուն հակառակ, բոլորովին անհիշտ է այն լուրը թէ Ճաբոնցիք գրաւած են Մանչուրիոյ քանի մը քաղաքները։

—Նովոսդի լրագիրը, որուն կէս պաշտօնական հանգամանքը ծանօթ է, Անգլիոյ և Ֆրանսայի մէջեւ զոյացած համաձայնութեան վրայ խօսելով, իր զգացած գոհունակութիւնը կը յայտնէ այս մերձեցման համար։ Ռուսիա պատի չանգգրգռութեամբ և համակրութեամբ դիտել այդ համաձայնութիւնը, վասն զի Ռուսիոյ, Անգլիոյ և Ֆրանսայի միջեւ Երրեակ Զինակցութիւն մը հնարաւոր կ'ընէ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Կը ծանուցուի թէ Բորթ Արթուրի և Վլատիվոսթոքի նաւարանները միացած են, բայց այս իրողութիւնը հաստատող ոչ է պաշտօնական տեղեկութիւն չէ եկած։

ԲԱՐԻԶ.— Ժանտատենդի դէպքերը չեն աւելցած և ընդհանրապէս ծանր հանգամանք մը չեն ներկայացներ։ Պատերազմական նախարար Զօր. Անռէ զօրանոցներուն մէջ կարգ մը նախազգ միջոցներ գործադրել տուաւ։

ԲԱՄՊԱԿԻ ՄԵԾ ՇԱՀԱՐԵՏ ՄՐ. ՍԸԼԻԻ ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆԸ

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ, Մարտ 18.— Բամպակի Հրապարակին ջրլ առաջնորդ Մր. Սըլլիի սնանկութիւնը այսօր ծանուցուեցաւ Սակարանին մէջ։

Արդիւնքը անմիջական անուսարակի մը եղաւ։ Գիները վար իջան մինչեւ 200 կէտ, կամ տասը տոլար հակ գլուխ, և ա՛յսքան սոսկալի անկում մը քառորդ ժամուան մէջ։

Ահագին անկարգութեան մը մատնուեցաւ Սակարանը։

Սնանկութիւնը չէր սպասուեր, բայց մօտէն իրազէկ եղողները գիտէին թէ Մր. Սըլլի ժամանակ մը ի վեր իր կարողութենէն չատ վեր գնումներ կ'ընէր, չատեր ունենալով զանազան մեծ քաղաքներու և զանազան Սակարաններու մէջ։ Արդէն խառնուի չանգուտութիւններու մէջ մեծամեծ կորուստներ ըրած էր, սակայն Բամպակի վրայ ըրած չատերը քիչ չատ կը գոցէին իր այդ կորուստները։

Մինչեւ երէկ դեռ ոչ է միտք լսուեր վճարումները դադրեցնելու։ Այսպէսակայն Նոր-Օրլէանսի իր հակառակորդները մրցումը ա՛յն ատիճանին հասցուցին որ, Սըլլի պարտաւորուեցաւ գլուխ ծռել և իրականութիւնը պատնել։

Դեռ յայտնի չէ ճշդիւ թէ Մր. Սըլլիի կորուստը ո՞րքան է, հրապարակին վրայ այս մասին պատած զրոյները չափազանցուած են։ Անկարելի է որ նորէն գործի սկսի, թէև կ'ենթադրուի թէ իր բացը մէկ միլիոն տոլարի կը հասնի։

Ամերիկայի հրապարակին վրայ չատ լաւ տպաւորութիւն ըրաւ իր սնանկութիւնը։ Այժ տուաւ թէ՛ Ներքին սպառողներուն և թէ՛ արտածող վաճառականներուն։

Բայց բոլոր հրապարակները ղրկեցան առաջին վայրկենին։ Նիւ-Եորքի Սակարանին մէջ այս սնանկութեան լուրը ա՛նքան գէշ ազդեցութիւն ըրաւ որ նոյն իսկ աթոռներ կոտրողներ եղան, և Սակարանին անդամներուն ամանց գոյնը պատի պէս ճերմկցաւ։

Սնանկութեան ծանուցումէն քանի վայրկեան վերջն ալ հրապարակը նուազ գործունէութեան մը մէջ էր, մինչ նորդներուն իսկոյն հեռագիրներ սկսան հանիլ, ծախել, և միշտ ծախել։

* * *

Անգլիայի մանարաներու ընկերակցութեան նախագահ Մ. Մաքարտ կարծէ թէ, Սըլլիի անկումը թեթեւցում մը պիտի բերէ գիներուն վրայ։ բայց մեծ խոհեմութիւն կը յանձնարարէ։

Օրուան սնանկը անցեալ տարի ամբարտուղար մըն էր առեւտրական մամլի մէջ։

Այս սնանկութիւնը առաջ եկաւ անցեալ չաբթու բամպակին 3½ սենթ իյնալուն հետեւանքով։ Այդ անկումի պատճառով Սըլլի չէ կրցած պահել իր ստացած յանձնառութիւնները, գինները բարձր բռնելու համար։

Լիվերբուլի մէջ հանդարտութեան դիտուեցաւ Սըլլիի անկումը։ Այսուհանդերձ կը վախցուի թէ Սըլլիի սնանկութեան պիտի յաջորդէ ուրիշ վճարման դադարումներ։ Միեւնոյն ժամանակ Լիվերբուլի մէջ չվախցուիր գիներու անկումէ մը, որովհետեւ հոն Սըլլիի գործառնութեանց դէմ կարծիք մրցում մը կար։

Կ'ըսուի թէ սնանկը Ծնունդին մէջ ու կէս միլիոն տոլար արժող մեծ ապրանք մը նուիրած է կնոջը։ Այն ատեն բամպակի գինը իր գագաթնակէտին հասած էր։

* * *

Երէկուան հեռագիրները մեզ ծանուցին նոր անկում մը, այն է «Համպակ 7.74», որ Սըլլիի սնանկութեան կը

վերագրուէր. սակայն այս առտու եկած հեռագիր մը 8.10ի բարձրացած ըլլալը կը յայտնէ։

Հրապարակի գործառնութիւնները գրեթէ կայուն վիճակ մը ունին բամպակին այս անորոշ և անհաստատ վիճակին համար։

9 մարտ 1904

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ գումարուեցաւ երէկ Պատրիարքարանի մէջ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Տ. Գրիգորիս արք.ի։ Ներկայ էին Փոխանորդ Սրբազանը և Սանտալեեան ու Շահպազեան Աւագ քահանաները։

1. Բաղէշի առաջնորդ Տ. Եղնիկ վրդ. Գալբագեան տեղեկագրած էր թէ տեղական ժողովրդեան համաձայն հարսնիքները գիշերը կատարուելուն առթիւ ինչ ինչ անտեղութիւններ պատահելուն համար որոշած էր հարսնիքները ցերեկը կատարել տալ և ըստ այնմ գործադրած էր։ Ժողովը հաւանեցաւ այս կարգադրութեան։

2. Բաբերդի առաջ. տեղապահ Տ. Արիստակէս վրդ. Խաչատուրեան իր պաշտօնէն հրաժարելով Պոլիս գալու արտօնութիւն խնդրած էր։ Ժողովը այս խնդիրը Խառն Ժողովոյ նկատառմանը յանձնեց։

3. Գասթէմունիի պատր. փոխանորդ Տ. Գրիգորիս վրդ. Պալագեան կը տեղեկագրէր թէ առաջնորդարանը կազմակերպուած է օրինաւորապէս։ Ժողովը արժան դատեց քաջալերական գիր մը ուղղել իրեն։

4. Իսլիմիայի Տ. Վաղինակ քհն. թէ՛ հեռագրաւ և թէ նամակաւ կը ծանուցանէր թէ Բուսճուգ մեկնած է։ Միւս կողմէ տեղւոյն Թաղ. Խորհուրդը իր մեկնման դէմ կը բողոքէր։ յիշեալ քահանային նոյն եկեղեցիին վրայ ձեռնադրուած ըլլալը յայտնելով։ Ժողովը նկատելով որ առանց կեդրոնի գիտութեան գացած է Տ. Վաղինակ, որոշեց ազդարարել որ իր տեղը դառնայ անպատճառ։

5. Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը 1905ի պարզ օրացոյցը ըրկած էր ի քննութիւն և ի վաւերացումն։ Ժողովը Բէհլիվանեան Տ. Խաչէն քհ.ի քննութեանը յանձնեց։

6. Ուրֆայի առաջնորդը գրով մը կը խնդրէր, Այնթապցի Սարգիս Մարտոյեանը Նիզիպի վրայ քահանայ ձեռնադրել։ Ժողովը որոշեց արտօնել անոր ձեռնադրութիւնը։

7. Պիլէճիկէն հեռագրաւ իմաց կը տրուէր թէ առաջնորդ Տ. Մովսէս եպս. գործէ քաշուած է։ Ժողովը որոշեց հարցնել առաջնորդին թէ, ինչո՞ւ համար հեռացած է քանի որ իր հրաժարականը կեդրոնէն ընդունուած չէ։

8. Թոփդաղաւի Թաղ. Խորհուրդը տիրացու Աւետիս Պայեանը իբր քահանայուս ներկայացնելով և անոր արժանաւորութիւնը վկայելով արտօնութիւն կը խնդրէր անոր ձեռնադրութեանը։ Ժողովը, փոխանորդարանի քննութեան յանձնելէ ետքը, որոշեց արտօնել անոր ձեռնադրութիւնը։

9. Կիրասունէն և Ռումանիոյ Ռոման քաղաքէն երկու պսակի խնդիրներ ներկայացուած ըլլալով Ժողովէն կը խնդրուէր անոնց պսակադրութիւնը կատարել Մեծ Պահոց և կամ Ցիսանց մէջ։ Ժողովը բացարձակապէս մերժեց՝ հակառակ ըլլալով Հայ. եկեղեցւոյ կանոնաց։

10. Ֆէրիգիւղի Թաղ. Խորհուրդը գրով մը կը բողոքէր երկու քահանաներու պարտաղանցութեանց դէմ։ Ժողովը արժան դատեց փոխանորդարանի քննութեան յանձնել։

Ժողովը ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ կարգ մը ամուսնական խնդիրներով։

ՍԹՕՐՀՈԼՄԻ Օամ. դեսպան Շէրիֆ փաշա, շնորհակալութեան գիր մը գրած է Ս. Պատրիարք Հօր, որ շնորհաւորած էր Պայրամի տօնը։

ԳՐԱԾ ԷՒՆԻ երէկ թէ՝ Տարտանէլի Տ. Թադէոս քհ. Աճէմեանը գրով մը խնդրած էր Պատրիարքարանէն որ Աղեքսանդրիա երթալով հոն քահանայագործէ։ Պատրիարքարանէ մերժուեցաւ յիշեալ քահանային խնդրանքը։

ՆԱՒԼԷ ԳԱԲՈՒԻ Թաղ. Խորհուրդը և վարժարանին Հոգաբարձութիւնը նկատելով որ Թաղին վարժարանը խարխսուլ և նորոգութեան կարօտ վիճակ մը ունի և որ արդէն հաստատուած էր ճարտարապետ Մելիտոսեան Գրիգոր էֆ.ի տեղական քննութեամբը, որոշած են Զատկէն վերջ նուագահանդէս մը տալ Թեատրոնիայի սրահին մէջ։ Վարժարանին Հոգաբարձութիւնը այս առթիւ դիմում պիտի ընէ Պատրիարքարան պէտք եղած արտօնութիւնը պատկանելով իշխանութենէն ստացուելու համար։ Այս նուագահանդէսին փայլը աւելցնելու համար, շատ մը Հայ և Եւրոպացի արուեստագէտներ սիրայօժար խոստացած են մասնակցիլ։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը, այս կիրակի, Մայր Եկեղեցիին մէջ, ըզբաղութեան չորս աստիճան պիտի տայ հետեւեալ տիրացուներուն, Պ. Պ. Բարշամ Պէրպէրեան, Միհրան Գարագաշեան, Ինգիր Մաճունճեան, Գրիգոր Փափազեան, Համբարձում Տէօքմէճեան, Մարկոս Համամճեան, Միսաք Սրվանճեան, Հայկ Փանոսեան, Եղիազար Կարապետեան, Մատթէոս Ա.բէլեան, Յակոբ Գրալեան, Միհրան Յակոբեան, Յովհաննէս Զիլինկիրեան, Սարգիս Մխաքեան և Նշան Սէրգօեան։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐը պատոն յանձնած էր Բարթող Թէլեան և Պասմաճեան Կարապետ էֆ.ներու որպէս զի Իճատիէի և Սէլամսզի Թաղերուն եկեղեցական միացման համար հարկ եղած նախաքննութիւններն ընեն ու արդիւնքը տեղեկագրեն։ Ն. Սրբազնութեան։ Այս անգամ Թէլեան էֆ. Իճատիէի Թաղին եկեղեցական հասոյթները քննած ու Պասմաճեան էֆ.ի հետ համոզում գոյացուցած է թէ նպաստաւոր ելք մը պիտի ունենայ երկու Թաղերուն այս եկեղեցական միացումը, որ բաղձանքն է միեւնոյն ատեն ամբողջ Իւսկիւտարցիներուն։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐԻ Ս. Խաչի Թաղ. Խորհուրդը արտօնեցաւ Ս. Պատրիարքէն՝ Բերայի կալուածոց Հոգաբարձութեան անտուկին մէջ ունեցած 300 ոսկիէն 50 ոսկի գանձել, պայմանաւ որ փոխառութեան ձեւով ըլլայ, եկեղեցապատկան կալուածներուն տուրքերը վճարելու համար։

ԲԵՐԱՑԻ Թաղ. Խորհուրդը, ինչպէս Ս. Ծնունդին, 70 աղքատիկ երկսեռ աշակերտներու հագուստ, կօշիկ և գըլխարկ նուիրած էր, այս անգամ Ս. Զատկի առթիւ ալ եկեղեցւոյ ձայնաւորներէն 30 տղոց հագուստ, կօշիկ և գէս գնեց երէկ և յանձնեց անոնց։

ՈՒՍՈՒՑՉԱՑ օգնութեան անտուկի Հոգաբարձութիւնը երէկ իր ամբողջ անդամներուն ներկայութեանը նիստ գումարեց Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ և զբաղեցաւ օրակարգին վրայ գտնուող կարգ մը խնդիրներով։

ՄԱՑԲԱՌԱՂԱՌԻՍ համբաւաւոր ակնարոյժ Տքթ. Նիկողոս էֆ. Էսմէրեան, Բ. օր իր տիկնոջ հետ մեկնեցաւ Բարիզ՝ ուր հեռագրաւ հրաւիրած էր զինքը՝ իր մեծանուն վարպետը Բոսֆ.ը Վէքքէր՝ որու հիւանդութեան միջոցին պիտի փոխանորդէ։ Տօքթ. Էսմէրեան էֆ.ի բացակայութիւնը պիտի տեւէ առ առաւելն մէկ ամիս։

ԴՕՆԻԱՑԻ մէջ թերթիս գործակալ կարգուած է երկաթի վաճառական Մեծ. Գրիգոր էֆ. Աշճեան, որուն հետ պէտք է կարգադրեն նոյն գաւառի մեր բաժանորդները իրենց թերթիս հետ ունեցած հաշիւները։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS

22 Մարտ 1904

Ֆրանս. 3% Français)	95 87
Ռէնթի (Tab. Turcs)	357 —
Օամ. Միացեալ (R. Nv. Unif.)	80 85
Երկաթուղի (Lots Turcs)	118 —
Պանք Օթթ. (Banque Ott.)	564 —
Թրանսվալ (Transvaal)	90 —

ԹԷՎԱՀԱՐ

Սատարէթ մէքթուպի գալէմի խիւլէֆաբնտան բիճիթլու Ֆուատ պէյէ հաղ օլտուղը բիւթպէի Իլմիյէնին Միլքիյէյէ թահվիլիյէ բիւթպէի Սալիսէ թէվճիհ պույրուլմուշ տըր։

*** Սիւլէյմանիյէ սանճաղը միւթասարբիքլըղը Ուրֆա գազասը գայմագամը մէքթէպը Միլքիյէի Շահանէ մէէղունլարընտան Սալիմ էֆէնտիյէ թէվճիզ պույրուլմուշ տըր։

Էնգարէ վիլայէթի նուֆուս նէզարէթինէ Գայսէրիյէ սանճաղը նուֆուս մէմուրը Իպրահիմ էֆէնտի թային պույրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՍԹՈՐՀՈԼՄԻ օամ. դեսպան Շէրիֆ փաշա, անցեալները հրաւիրուեցաւ թատերական և պարերու երեկոյթի մը, զոր կազմակերպած է արքունի պահակազօրաց սպաներու գունդը, նոյն գունդին զօրանոցին մէջ։ Եւրոպայի ամէնէն փայլուն զօրագունդին այս մէկին պէտք. Նոյնինքն՝ Վեհ. Օսգար թագաւորը ըլլալով, Բ. հրամատար գնդ. Բօգանպլատ օամ. դեսպանը պատուոյ ամէն կողմ և ցոյց տուաւ հին դրօշակներ, մանաւանդ Կարոլոս ԺԲ.ի ժամանակաւոնները, որոնք գնդակներէ ծակծկուած էին։

ՆԷՎՐՈՒԶԻ ՏՕՆԸ.—Առջի օր Պարսից Նէվրուզի տօնն էր։ Այս առթիւ, դեսպանատան գործակատար Միրզա Մուսթաֆա խան արծաթ ափսէի վրայ կայս. Պալատ ղրկեց Նէվրուզիհներ, Վեհ. Սուլթանին մատուցուելու համար։ Ա. թարգման Յովհաննէս խան մատոյց այս նուէրները, որոնք քաղցրաւենիներ էին։

ԴՐՈՇՄԱՏՈՒՐԻ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐԸ.—Դրոշմատուրքի հասոյթները աւելցնելու մտօք, Էվգաֆի նախարար Ղալիպ փաշայի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուած էր նոր կանոնագիր մը պատրաստելու համար։ Յանձնաժողովը իր աշխատութիւնները աւարտելով տեղեկագիրը մատոյց Բարձր. Մեծ Եպարքոսին։ Ն. Բարձրութիւն ընդունելով յանձնաժողովին բոլոր անդամները շնորհակալութիւն յայտնեց։ Տեղեկագիրը պիտի ուսումնասիրէ Նախարարաց Խորհուրդը։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ.— Այս տարի աշխարհի ամէն կողմէն ձիտուէ գացած ուխտաւորներուն թիւն է 74,000։

ՊԻԹԼԻՍԻ նոր կուսակալ Ֆէրիտ պէյ պաշտօնատեղին ժամանեց։

ՀԱՅՏԱՐ-ՓԱՇԱՑԻ քարափին և Նաւահանգիստին վերջնական ընդունելութիւնը պիտի կատարուէր առժամայ ընդունելութենէն տարի մը ետք, ըստ պայմանագրին։ Այս առթիւ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ։ Անդամներն են հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան արհեստից տնօրէն Խուլուսի պէյ, մասնագէտ խօրհրդական Սէրվիչէն էֆ., կամուրջներու և խճուղիներու փոխտնօրէն և նաւահանգստի ընկերութեան մօտ Կայս. Բօմիսէր Գէորգ էֆ. Արսլան և Բօմիսէրի օգնական Ֆէրիտ պէյ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանատան Լա Մուէք պահականաւը առջի օր մեկնեցաւ դէպ ի Ռօտոսթօ։ Մարմարայի մէջ պատոյտ մը կատարելէ ետք Պոլիս պիտի դառնայ։

ՎԱՐԺԱՐԱՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍՆԵՐ.— Առջի օր տեղի ունեցաւ Իրաւագիտական վարժարանին անցեալ և նախորդ տարիներու առաջին հանդիսացող 4 շրջանաւարտներուն միտքերու յանձնումը։ Կայս. Պալատին քարտուղարներէն Ճէվատ պէյ, Կայս. բարեւներ հաղորդեց։ Անցեալ տարուան 60 շրջանաւարտներէն առաջինը՝ Պոլսոյ օտար ապրանաց մաքսատունէն Ատիլ պէյ, ստացաւ ոսկի շքադրամ, իսկ երկրորդը՝ Բ. Դրան Ամէտի դիւանին քարտուղարներէն Ճէմիլ պէյ արծաթ շքադրամ։ Նախորդ տարուան 80 շրջանաւարտներէն Խալիլ Ճէմալէտտին և Զէքի էֆ.ներու բացակայութեան պատճառով, շքադրամները յանձնուեցան տեսչութեան։ Անցեալ տարուան շրջանաւարտներուն մէջ կան 3 Յոյն և մէկ Հրեայ։ Իսկ նախորդ տարուանին մէջ 1 Հայ՝ Մկրտիչ էֆ., 1 Յոյն և 1 Հրեայ։ Այս վարժարանը ցարդ 883 շրջանաւարտ ունեցած է և այժմ ունի 700ի մօտ ուսանող։

—Նոյնօրինակ հանդէս մըն ալ կատարուեցաւ Գեղարուեստից վարժարանին մէջ։ Կրթական շքադրամներ ստացան ճարտարապետ Միլիթիատէս և Հիքմէթ, արձանագործ՝ Մէսքուր, փորագրիչ՝ Խալիտ, Իսմայիլ ու Ճէմալ և նկարիչ՝ Էթհէմ էֆ.ները։

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ դեսպան Մ. Լահովարի Պոլիս դարձաւ։

ԿՂԶԻՆԵՐՈՒ գայմագամ Սալահէտտին պէյ Շապին Գարահիսարի կառավարիչ անուանուած ըլլալով, փոխգայմագամի պաշտօն պիտի վարէ կղզիներու թաղապետութեան նախագահ Հաճի Նէֆիպ պէյ։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ առեւտրական սենեակին վերակազմութեան յանձնաժողովը իր առաջին նիստը գումարեց կուսակալին նախագահութեամբ։ Ցանձնախումբ մը կազմուեցաւ որ կազմակերպութեան յատակաձեւ մը և նոր կանոնագիր մը պիտի պատրաստէ։

ՍՎԱԶԻ նահանգին տիպար-ագարակին մէջ բանջարաբուծութեան ճիւղ մը հաստատուած է։ Խոտ հնձելու և չոր խոտերը հակի վերածելու յատուկ երկու մեքենաներ պիտի ղրկուին։

ՇԵՐՕՍԱՇԵՐՋԻԿՆԵՐ.— Աւկուսթաս Վիքթորիա շոգենաւով Պոլիս եկող 350 զբօսաշրջիկները մեկնեցան նոյն շոգենաւով դէպ ի Պիրէոն։ Վեց գլխաւոր զբօսաշրջիկներ արժանացան Օսմանիէի և Մէճիտիէի պատուանշաններու։

ՀԱԻԿԻԹԻՆ գիները քանի մը օր է ինկած են։ Հարիւրը 20-22 ղրշ.ի կը ծախուի։

ԲԱՐԻՒՂԻ գինն ալ կ'իյնայ։ Թիթեղեայ երկու տուփը 28 ղրշ. կ'արժէ։

ԻՆՋՊԷՍ ԱՐԴԷՆ ծանուցած էինք, ծանօթ դեղագործ Խաչիկ էֆ. Ֆէսճեան, որ երկար ատեններ Լանկայի մէջ ուղղամիտ գործունէութիւն մը ունեցած էր և հասարակութեան համակրութիւնը շահած, այս անգամ Մահմուտ Փաշայի աղբիւրին կից՝ Պողազճիին դիմացի դեղարանը հաստատուած ըլլալով, ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք և կը յանձնարարենք մեր և ի մասնաւորի մեր շուկայական ընթերցողներուն կարդալ Մանզումեի այսօրուան չորրորդ էջի ծանուցումը, որուն մէջ ԻՆՋՊԷՍ ՖԷՍՃԵԱՆ դեղարանը ինքզինքը կը ներկայացնէ հանրութեան՝ բոլորովին նոր և կատարելագործեալ վիճակի մը մէջ։ Վստահ ենք թէ, Պատ. հասարակութիւնը պիտի գնահատէ Ֆէսճեան էֆ.ի այս նոր ձեռնարկն ալ, քանի որ յիշեալ դեղարանը իր դիւրութիւններն ալ ունի Պոլսոյ կարեւոր և կեդրոն մէկ տեղը գտնուելուն առթիւ։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ
ՊԱՅԱԶԻՏԻ ՀՐԴԵՀԸ
ԱՂԵԽԱՐԵ ԴԷՊՔ ՄԸ

Պայազիտի հրդեհը նիւթական վնասներէ դուրս երկու հոգիի աղեխարչ մահուան ալ պատճառ եղած է։ Հրդեհը ծագած տան տիրուհին, արտաքին դորձոց Նախարարութեան աւագ հաշուակալ Ֆէհմի պէյի կինը Բէֆթաթ հանըմ, 40 տարու և իր որդեգիր աղջիկը Ֆէրիտէ հանըմ, 13 տարու, բոցերուն զոհ գացին ողջ ողջ։

Բէֆթաթ հանըմ հրդեհին միջոցին դուրս հանած էր բոլոր տնեցիները։ Ինքն ալ դուրս կ'ելլէր երբ կը նշմարէ թէ երեսը բաց էր։ Ծածկոց մը առնելու համար վեր կ'ելլէ։ Այդ վայրկեանէն ա՛լ չտեսնուիր։ Միւս կիները որոնք անձկութեամբ կը սպասէին Բէֆթաթ հանըմի, կարծեցին թէ ան դուրս ելած է ուրիշ դուռնէ մը։ Միայն անոր դեռատի որդեգիրը, որդիական սէրէն մղուած՝ կ'ընդդիմանայ, յայտնելով թէ չպիտի բաժնուի ցորչափ չգտնէ Բէֆթաթ հանըմը։ ուստի կը խոյանայ տունէն ներս որ փուռ մըն էր դարձած արդէն։

Բոլոր գիշերը ի զուր փնտռեցին Բէֆթաթ հանըմը ծանօթներու և ազգականներու տան մէջ։ Ֆէհմի պէյ ալ բնաւ չէր կրնար երեւակայել թէ իր կինը կրնար եղեռնական մահուան մը զոհ գացած ըլլալ բոցերուն մէջ, որովհետեւ ամէնքը կը կարծէին թէ տան մէջ մէկը չկար։

Միայն առտուն էր, երբ փլատակները կը խուզարկուէին, դրան մօտի սանդուխին տակը, քով քովի ածխացած գտնուեցան Բէֆթաթ հանըմ և դեռատի աղջիկը։ Դժբաղդ ամուսինը յանկարծակիի եկած այս դառն անակնկալէն անմխիթար վիշտի մէջ սկսաւ անդադար հեկեկալ։ Բարեկամները ի զուր կը մխիթարէին զինքը։

Զոհերուն մարմինները ղդուչութեամբ փոխադրուեցան դրացի տուն մը ուր մինչեւ լոյս աղօթքներ կարդացուեցաւ վրանին։ Յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ երեկ հանդիսաւորապէս, Վեհ. Սուլթանին կայս. Անձն. Դանձին ծախքով։

Վեհ. Սուլթանը, տեղեկանալով այս ցաւալի իրողութեան, բարեհաճեցաւ սենեկապետ Բաղրպ փաշայի միջոցաւ կայս. բարեւներ հաղորդել տալ Ֆէհմի պէյի։ Ֆէհմի պէյ կայս. Պալատ հրաւիրուեցաւ, ուր Վեհ. Կայսեր բարձր ցաւակցութեան արժանացաւ։

Հրդեհը ծագած է արկածով։ Սպասուհին երբ քարիւղի լամբարները կը մաքրէր, անոնցմէ մէկը յանկարծ գետին իյնալով կը բռնկի և բոցերը կը տարածուին անմիջապէս։

ԶՄԻՆ, ԶՄԻՆ.— Գարնանամուտը ձիւնով ողջունեցինք այս տարի, քանի օրէ ի վեր պայծառ օդ, բայց խիստ ցուրտ մը կը տիրէր։ Երէկ առտու երբ աչքերնիս բացինք տեսանք թէ ճերմակ շղարշ մը անցած է տանիքներուն և փողոցներուն։ Այնքան թեթեւ ձմեռ մը ունեցանք այս տարի Պոլսոյ մէջ, որ, սակիպ առաջ հազիւ 20 վայրկեան մը ձիւն տեսանք, առաջին ձիւնը, և մէյ մըն ալ ապահովաբար վերջինը երէկ տեղաց դարձեալ քիչ ժամանակ մը։ Որովհետեւ ժամը 3ին արդէն փողոցները չորցած էին, և զբաղաքի զրոյցները, հոգ չէ թէ աննպատակ ըլլան անոնք։

Առտուան ջերմաչափը 2 էր, սանդիկրատ, իսկ կէս օրին 6։

ԲԵՅՕԼԱՑԻ ՍԻՐՔԸ
(CIRQUE DE PÉRA)

Սիրքին համակրելի Տնօրէնը Մ. Ռամիրէզ կը խնդրէ մեզմէ ծանուցանել թէ այս գիշեր դիւանագիտական երրորդ երեկոյթը կուսայ Մ. Նէլսընի խումբը, որ այնքան ընդունելութիւն գտաւ Պոլսոյ մէջ։ Հետաքրքրաշարժ և ճոխ յայտագրի մը համաձայն նորութիւններու հանդիսատես պիտի ըլլան այս գիշեր Սիրք գացողները։

—Գատրգիւղի Զմեռնային թատրոնին մէջ, վաղը գիշեր երկրորդ անգամ ըլլալով Մ. Նէլսընի խումբը պիտի ներկայացնէ Թաղին թատերասէր հասարակութեան իր արուեստական փորձերը, նոր և ծիծաղաշարժ։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ
ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Երէկ գիշեր ուշ ատեն հեռագրական գործակալութենէն կողմէ մեզի հաղորդուած են հետեւեալ հեռագիրները.—

ԲՈՐԹ ԱՐԹՈՒՐԻ ԳՐԱՒՈՒՄԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 22 Մարտ.—Ճարտնական աղբիւրէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ, ամսոյս 19ին, բուռն ռմբակոծութենէ մը վերջ, Ճարտնցիք գրաւած են Բորթ Արթուրը։ Այս լուրը չէ հաստատուած Բեթերսպուրկէն։

ՅԱՄԱՔԱՑԻՆ ԿՈՒԻ

ԼՈՆՏՈՆ.—Թոքիոյէն կը հեռագրեն թէ, Ռուսերուն և Ճարտնցիներուն միջեւ ընդհարում մը տեղի ունեցաւ Զուանկ-Սուանկի մէջ։ Ընդհարման միջոցին 600 Ռուսեր սպաննուեր և վիրաւորուեր են։ Այս լուրը հաստատող ուրիշ տեղեկութիւններ չեն հասած։

* * *

ԲԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Ռուս սպայակոյտը կը հերքէ Ճարտնցիներուն Մանչուրիա մտած ըլլալուն լուրը և. կը ծանուցանէ թէ բոլոր միաստուած մարտնաւերը նորոգուած են։

Բորթ Արթուրի և Վլատիվոսթոքի ռուս նաւատորմերուն միացումովը, Մ. Արեւելքի մէջ Ռուսաց ծովային ուժը զգալի յաւելում մը ունեցած է։

ԻՐՔՈՒԻՑՔ.—Զօրավար Բուրբաքիին հոս ժամանեց և Պայքալ մեկնեցաւ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Տէյլի Քրոնիքիի ըսածին նայելով, Նիուչուանկի մէջ ամրութիւններու համար եղած աշխատութիւնները կը շարունակուին։ Խաղաղներու երկու գունդեր չորս թնդանօթներով Նիուչուանկ հասած են։

Ծանկայէն ղրկած տեղեկագիր մը կ'ըսէ թէ Ճարտնցիք Թաթունկ գետը անցնելով, պզտիկ կռիւ մը ըրեր են Ռուսներուն հետ։ Այդ տեղեկագիրը կը յաւելու թէ Ճարտնները հիմա ազատ անցք մը ունին դէպ ի Մօթիէն, ուր բազմաթիւ ռուս զինուորներ համախմբուած են։

ԲԱՐԻԶ.—Կը ծանուցուի թէ, երբ Հանրապետութեան Նախագահը Հռոմ այցելէ, Ֆրանսայի և Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարները Մ. Մ. Տէլքասէ և Թիթոնի, պիտի ստորագրեն համաձայնութիւն մը իրենց կառավարութեանց միջեւ գտնուած խնդիրներուն մասին։

ՍԱԿԱՐԱՆ
ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

9/22 Մարտ 1904

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	87.27
Ամէնէն բարձր գինը	87.38
» վար գինը	87.16

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ֆր.	117.—
Երէկուան բարձր գինը	117.50
» վար »	116.50
Ռուսական	76.80
Ճարտնական	64.50

„ՄԱՆԶՈՒՄԻՒՆ ԹԵՐԹՕՆԸ 34

ԵՐԿՈՒ ՕՐՕՐՈՑՆԵՐԸ

ՎԷՊ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ-ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

Հեղինակ ԷՄԻԼ ՌՈՇՊՈՒՌ

Թարգմանիչ ԳԷՈՐԳ ՍԻՄՔԷՇԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԿՈՑԵՐԵՆ ԱՂՔԱԿԸ

Լուիզ, որ շատ անգամներ առարկայ կ'ըլլար այսպիսի մոլեգին յարձակումներու, միշտ մեղմացուցիչ բառ մը կը գտնէր իր զաւկին կրքոտութիւնը պարակելու համար։

—Դեռ տղա՛յ է, կ'ըսէր անտարբերութեամբ, մեծնայ նէ բան չի մնար։

Ու կը շարունակէր գգուել ու շոյել զայն։

Էտուարտ, մանաւանդ, շատ մեծ մտատանջութիւն կը զգար տղուն այս անզուսպ ընթացքը դիտելով։

Թշուառ հայրը սրտի մորմոքով կը տեսնէր որ իր հայրական հեղինակութիւնն ալ յաճախ անբաւական կ'ըլլար անոր յարաճուն բրտութիւնները ընկճելու համար։

—Եթէ հինգ վեց տարիէն չի շտկուի, կ'ըսէր կնոջը դառնութեամբ, չեմ կարծեր որ աղէկ վիճակ մը ունենայ ապագային։

Մանկամարդ կինը, հեզահետ ուծանալով Լէօնէն, ինքզինք բոլորովին Էռնէստինի հոգածութեան նուիրեց։

Այս պարագան սաստիկ ցաւ կը պատճառէր սակայն իր մայրական փափուկ սրտին։

Շատ անգամ ինքզինք կը յանդիմանէր միւս զաւկին սէրը վտարած ըլլալուն համար իր ներսէն, ու կուլար դառնապէս։

Բայց իր զգացումները չէին փոխուեր ընաւ։

Իր սիրտը, որ կը տաքնար Էռնէստինի մէկ անոյշ նայուածքին հուրքովը, անմիջապէս կը պաղէր Լէօնի սառ շունչին տակ։

Լուիզ շատ շուտ հասկցաւ թէ ի՛նչ եղած էին Մաթիլտի մտածումները Լէօնի համար։

Իր մայրական սուր հոտառութիւնովը ըմբռնեց թէ մեծ անջրպետ մը բացուած էր տիկին Լիւսրոլի և իր զաւկին միջեւ, և թէ անկարելի էր այլ եւս այդ անջրպետը գոցել։

Այս իրողութիւնը լաստի ջախջախիչ հարուած մը եղաւ հէք կնոջ գըլխուն, որ սկսաւ ամբողջ հոգիովը տառապիլ։

Իրաւ է որ առջի բերան նախանձած էր Մաթիլտէն իր զաւակը սիրելուն համար, բայց հիմա չէր ուզեր որ պաղութիւն և անտարբերութիւն ցոյց տրուի անոր, քանի որ Լէօն պաշտօնապէս անոնց կը պատկանէր միշտ։

Ողորմելի կինը չէր դադրեր բնաւ խրատելէ և յորդորելէ պզտիկը, անոր ամէն կոչտութիւններուն տակալով, սակայն Լէօն երբեք չէր աղդուեր անոր

մանոյշ խօսքերէն և շոյանքներէն, և կը մնար միշտ նոյն անուղղայ և չար տղեկը։

Ժամանակը անցաւ այսպէս, բայց ամէն բան մնաց իր իսկական վիճակին մէջ ամուր և անայլայլելի։

Լէօն քսան տարեկան եղած էր ա՛լ, բայց հիմակ ա՛լ աւելի հպարտ, ա՛լ աւելի ինքնահաճ, ա՛լ աւելի ամբարտաւան բնաւորութիւն մը ստացած էր։ Իր նմաններուն հետ կը վարուէր սէգ արհամարհանքով մը, իսկ իր ստորակարգեալներուն հետ՝ գերիի մը պէս։

Կրնայ ըսուիլ թէ եսամոլութիւնն ու մեծամտութիւնը երբեք ա՛յսքան ցայտուն կերպով չէին պատկերացած ո՛ւ է անձի վրայ։

Լէօնի այս ընթացքը հետզհետէ ուշի տրտում երեւոյթ մը տուաւ Լիւսրոլ ընտանիքին այն հոյակապ ու պերճաշուք ապարանքին։

Մաթիլտէն ետքը, Էտուարտն էր որ կը սկսէր պաղիլ Լէօնէն, որ զանոնք իրմէ հեռացնելու համար ջանք չէր խնայեր կարծես։

Միայն մէկ բան մխիթարութիւն կրնար ըլլալ պարոն և տիկին Լիւսրոլի։

Լէօն, հակառակ իր խեռ և անհամբոյր բնաւորութեան, ուսանելու հրաշալի կարողութիւն մը ցոյց կուտար, և Բարիզի Իրաւաբանական համալսարանին մէջ փայլուն յաջողութիւններ կը տանէր շարունակ, առաջնութիւնը խլելով միշտ իրաւաբանութեան բազմաթիւ ուսանողներուն ձեռքէն։

Այս պարագան շատ հեղ ցնծութեան կայծով մը կը թրթռացնէր Մաթիլտի և Էտուարտի սիրտերը, բայց Լէօնի մէկ անմիտ ընթացքը ամէն յոյս կը մարէր նորէն։

Լուիզ ալ անմասն չէր այս ուրախութիւններէն։

Տարաբախտ մայրը, ամէն հոգեկան հաճոյքներէ զրկուած, իր զաւկին յաջողութիւններուն վրայ կը խնդար միշտ, և շատ անգամ ինքնիրենը մնացած ատեն,

—Ա՜խ, կը հեծկլտար աղեխարչ հառաչանքով մը, գոնէ Աստուած անով մխիթարէր՞զիս։ Հիմակ անիկա իմս չէ ա՛լ, բայց ես ա՛ն միայն ունիմ իբր հրճուանք և մխիթարութիւն։ Վաղը միւս օր պիտի մեծնայ, դիրքի և հարստութեան տէ՛ր պիտի ըլլայ, և այն ատեն անցեալին բոլոր յիշատակները պիտի որբուին մեր միտքէն։ Ա՜խ, Տէր Աստուած, պիտի տեսնա՞մ արդեօք ես այն օրերը։

Եղկելի կինը բնաւ չէր մոռնար սակայն միւս դժբախտ տղեկն ալ։

Շատ անգամներ իր երազին մէջ կը տեսնէր անոր անոյշ դէմքը, և ընդոստ կ'արթննար, սիրաը վախէն բաբախուն։

Գիտէր թէ իր զաւակին այսօրուան դիրքն ու պերճութիւնները միւսին իրաւունքն էին, և թէ տեսակ մը անարդար բռնաբարում էր այս անոր անձին դէմ. բայց ինք ամէն ջանք ըրած էր Լիւսրոլներուն բուն զաւակը գտնելու և իրենց յանձնելու համար, ու ճակատագիրը այսպէս ուզած էր տնօրինել։

(Շարունակելի)

"ՄԱՆԶՈՒՄԷ„Ի ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՈՆԸ

10 Mars 1904 52

ԼԷՊՈՂՈՍԵՆ ՈՂԻՐԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ժ.Բ.

—Կ'ըսէք որ Ճիւլիա իր ամուսինը չէ, սիրեր. եթէ այսպէս է, ի՞նչպէս կը բացատրէք ուրեմն տիկին Վիտալի այն վայրագ յուսահատութիւնը և գրգռութիւնը երբ տեղեկացաւ էրկանը մահուան։

—Զպնդեցի Պ. Մարքիզ թէ, տիկ. Վիտալ չարչրոքեցաւ։ Բա՞ թէ զայն սարսափեցնի զսպել այդ բորբոքումը. այսպէս, Մօրիս Վիտալի մահուան վրէժը լուծելու համար ան իր մէջ գտաւ եռանդուն զգայուններ, որոնք մինչեւ այն ատեն խեղդուած էին։ Բայց հիմա ա՛լ յուսահատ՝ անգամեալի մարդասպան մը փնտռելէ, կը հրաժարի վրէժխնդրութենէ. բայց պէտք է որ իր բորբոքումը, յափշտակութիւնը գոհացում մը գտնեն. ատոր համար ալ Սավարին հոն է ահա...

Մարքիզը վայրկեան մը լուռ մնալէ ետք ըսաւ Վիպէռի.

—Է, ի՞նչ ընես պիտի հիմա.

—Զեմ գիտեր. պիտի տառապի՛մ. մեծ զբաղո՛ւմ մըն է ադ. օ՛ն.

—Միտք ունի՞ս գեռ այս պանդոկը բնակելու.

—Այո, ցորչափ տրամադրելի դրամ ունենամ.

—Պիտի փորձե՞ս դարձեալ տեսնել տիկին Վիտալը։

—Զայն դարձեալ տեսնե՞լ... այո՛, խօսիլ, օ՛չ. ի՞նչ հարկ, երբ ալ իմ ծառայութեանս պէտք չունի։

—Զեմ հասկնար ըսածներդ. ի՞նչպէս զայն կը տեսնես և չես խօսիր. ճամբա՞ն պիտի սպասես, դուն որ...

—Ո՛չ. իր տունը պիտի երթամ։

—Այն ատե՞ն.

—Զայն պիտի կրնամ տեսնամ և ինք զիս չպիտի նշմարէ, չպիտի կասկածի թէ ես իր ետեւը կեցած եմ։ Երբ անոր բնակարանը կը վարձէի Թաքստոց մը ինծի վերապահեցի. այո, Կրամօն փողոցի տան մէջ իմ խուցս ունիմ, ինչպէս Էշմէրալտայի սիրահարը ունէր Նօթր-Տամի մէջ...

—Ամէն բան խորհեր ես։

—Խորհեր էի նաև յանկարծակիի բերել Սավարին, սիրային խոստովանութեան մը միջոցին։ Հիմա կը խորհիմ...

Կեցաւ։

—Շարունակէ՛, ըսաւ մարքիզը տիրաբար.

—Կը խորհիմ ուժ տալ իր սիրոյն, ուրախեցնել Վիպէռ. ասիկայ չէ՞ արդէն իմ ճակատագիրս. կրնա՞մ իմ հաշուոյս ապրիլ. ուրիշներու կեանքով ապրելու պարտական չե՞մ մթէ...

—Ի՞նչպէս. քաջութիւնը պիտի ուզենա՞ս այդ բանին։

—Այո. մտիկ ըրէք. տիկին Վիտալի յարկաթափիը մէկ կողմէն ուղղակի հաղորդակից է ննջասենեակին և դէմի սենեակին հետ։ Բայց խորը, դէպի աջը, շրմիէին կողմը և անոր յանախ նստած քանաբէին դէմը ապակեպատ դուռ մը կայ։ Այս դուռը թէ՛ ներսէն և թէ դուրսէն կղպուած է։ Դռնապանին սենեակին առջեւէն կ'անցնիմ. ան կը կարծէ թէ տիկ. Վիտալի կ'երթամ և ուշադիր չըլլար. փոխանակ մեծ սանդուխէն ելլելու, փութով կ'անցնիմ միւս փոքր սանդուխէն. դուռ մը կը բանամ, որուն բանալին քովս պահած եմ, նրբանցքը կը մտնեմ և ինքզինքս կը գտնեմ ապակեպատ դրան առջեւ։ Այն ատեն անկիւն մը կը քաշուիմ, աչքս կը գնեմ նախապէս բացած մէկ ծակիս, և ներսը կը դիտեմ առանց նշմարուելու, կը լսեմ, մինչ անոնք զիս չպիտի լսեն, որովհետեւ չունչս կը բռնեմ և երկու ձեռքերովս սիրտս կը ճնշեմ որ չբաբախէ։

—Բայց թշուա՛ռ տղայ, խենթութի՛ւն է ադ։

—Խելացութի՛ւն է. տառապանքի ուժովը գուցէ վիշտս պիտի հինցնեմ։

—Զգէ այդ անմիտ ծրագիրները, ըսաւ մարքիզը. քեզի յանձնուած պաշտօնը աւարտեցիր շնորհիւ ճարտարամտութեանդ։ Մօրիս Վիտալի սպաննիչը գտնուեցաւ. աս գործը ա՛լ քեզի չնայիր. դատաւորները պէտք է չարունակեն. քու հին զբաղումներդ ձեռք առնորէն, գնա քու Արպրը-Սէք փողոցդ, և բնաւ մի՛ զատուիր անոնցմէ։

—Զեմ կրնար այլեւս զատնալ գըրասենեակ և աշխատիլ. միտքս ուրիշ տեղ պիտի ըլլայ։

—Կը նախապատուե՞ս Բարիզը, Ֆըրանսան թողուլ և ճամբորդել, աշխարհը պտտիլ... իմ հարստութիւնս չեմ գիտեր ինչի՞ գործածեմ, հասոյթներս կը մատնոգնեն զիս. բնաւ միտք չունիմ իմ լկրտած եղբօրորդիիս ժառանգութիւնը բարդելու. մեկնէ՛ և ես քեզի աղէկ թոշակ մը պիտի կապեմ։

—Ա՛խ, պարոն մարքիզ ո՛րքան բարի էք։

—Չէ՛, բարի չեմ, քեզի կը սիրեմ միայն անմի՛տ. տեսնենք, կ'ընդունի՞ս.

—Ոչ Պ. մարքիզ, ուժը պիտի ուենենամ տառապելու և քաջութիւնը չի պիտի ունենամ անկից հեռանալու։

—Սատանան տանի՛ քեզի, ուրեմն, գոչեց մարքիզը գլխարկը առնելով։

—Ասիկա աղէկ խորհուրդ մըն է, որուն պիտի հետեւիմ, պատասխանեց Վիպէռ, մինչեւ սանդուխին վարը յարգանօք ընկերանալով իր պաշտպանին։

Ժ.Գ.

Շատ բնական պիտի ըլլար որ, եթէ Վիպէռ Օթէլ տը Բրէնոը ձգէր, տիկին Վիտալ ալ անդուշ պիտի դառնար Լա Բէ փողոցի իր տունը։ Չէ՞ մի որ ինք Սավարին ընդունելու և իր անցեալը ծածկելու նպատակով փոխադրուած էր Կրամօն փողոց. ինչո՞ւ հիմա այնպէս գաղտնապահութիւն. ինչո՞ւ զարձեալ չառնէր իր ճշմարիտ անունը և չդառնար հոն՝ ուր իր սիրային անքան մտերիմներով լեցուն էր։

«Զերբակալուեցաք, պիտի ըսէր Ճիւլիա Սավարի, որովհետեւ ոճիրով մը կասկածելի էիք. չէի՞ ճանչնար ձեզի, ե՛ս ալ կասկածեցայ, ծպտեցայ, այլափոխուեցայ որպէս զի մեղապարտութեան ապացոյցներ ձեռք ձգեմ, այսօր ձեր անմեղութիւնը հաստատուած է, ներում կը խնդրեմ ձենէ իմ վատ կասկածներուս համար և դարձեալ կ'ըլլամ Ճիւլիա Վիտալ։»

Բայց Ճիւլիա չհամարձակեցաւ ատանկ լեզու մը գործածելու. կը վախնար Սավարին այդքրնակ նեղ և դժնդակ կացութեան մը մէջ ձգելու, նոյն իսկ իր դէմը։ Կը վախնար գուցէ որ իր անցեալ բոլոր այդ երգներուն համար պիտի կարմրէր անոր առջեւ։

Այսուհանդերձ ինքնիրեն կ'ըսէր, «Ա՜ սատանկ չկրնար երթալ, պէտք է որ գիտնայ ո՛վ ըլլալս. չեմ ուզեր չարունակել այս յաւերժական կասկածութիւնը և ինքզինքս բախտանդրութեան տալ։ Անուն մը ունիմ, պատուա՛ւոր անուն մը, պէտք է զայն վերստանձնեմ. պիտի խօսիմ, պէ՛տք է որ խօսիմ.»

Չէր խօսեր սակայն և կը չարունակէր խաբել, չխոստովանելու համար թէ երբեմն խաբած է զայն։

(Շարունակելի)

ՈՍԿԻ ՄԻԵՏԱԼ, ԲԱՐԻԶ 1900

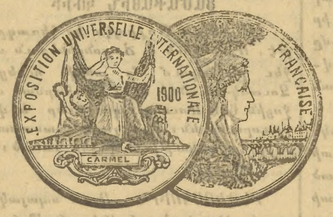

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ-ՔԱՐՄԷԼ, ԸՆԿ.

ԱՆԱՐԱՏ ԳԻՆԻՆԵՐ ԵՒ ՔՕՆԵԱՔՆԵՐ

ՌԻՇՕՆ ԼԸ-ՍԻՕՆԻ (Պաղեստին) մեծ մառանցներէն

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ, — ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ԵՒ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

Ղալաթիոյ Քարափը, Սիրէ Ֆրանսէզ, թիւ 145—147

Բարիզի բժշկ. կաճառին բրոֆէսէօր Ժ. ԲՈՒՇԷԻ
Պոռտոյի գիտական Կաճառէն Բրոֆ. ԿԱՅՕՆԻ
Համալսարիի քաղաքապետութեան քիմիագէտ Ս.Է-ՆՕՔԻ և այլ նշանաւոր գիտուններու վկայութեամբ,
ՄԵՐ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ԵՆ
ԲՆԱԿԱՆ, ՕԳՏԱԿԱՐ ԵՒ ԴԱՐՄԱՆՈՂ
ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԵԼ,
ՎԱՃԱՌԱՆԻՇԻՆ

ՎԱՃԱՌԱՆԻՆ

ՏՕՔԹ. ԻԶԶԷԹ ՔԵԱՄԻԼ

ԷՄՐԱԶԸ ՃԻԼՏԻՃԷ ՎԷ ԷՖԻՐԻՆՃԻՃԷ ՄԻԻԹԼԻԱՍՍԸՍԸ

Թապիզը մուսմիէյէ եաչտան հասել օրան վէ չիրքին պիր մանզարէ իրայէ իւէն քիրիքլէրի վէ հիչ պիր չէյէ մէպնի օլմայան սայ սէօքիւլիէնին սայլարը ըէնկինտէ պիր թէֆիյէ հասել իմիմէքիգին ազ զէմանան թէտաւիխտէր, վէ եէնի վէ էսկի պէլ սօղուգ-լուղունը ապա իպտիրայ հասել իմիմէքսիգին սօն ուսուլ իլէ թէտաւի իտէր վէ ֆրէնկի եարէ վէ իղլէրինին ազ օէմանան թէտաւիխտէր։

Բաղար վէ ճումասան մասատա հէր կիւն սաաթ օն պուչուգտան սօնրա Շանդատէ գարազօլու ճիվարընտա Լէֆթէր էֆ-նին էձզախանէսինտէ, վէ 7ան 8է գատար Սուլթան Ամէտատէ Պէյէսիյէ պաղչէսի գարչուսընտաքի Ճորնի էֆնին էձզախանէսինտէ պուլունուր։

ՃՐԶԱԲԵՐԱԿԱՆ

ԿԱՐԵՒՈՐ Ա.ԶԴ

Antrêassian et Meiser
Krauser Strasse, 61
Berlin

Վերոյիշեալ ընկերական անուան տակ առևտրական նոր տուն մը հաստատած ըլլալով ի Պերլին, պատիւ ունինք ազգարարել պատուարժան հասարակութեան, որ ներածութեան և արտածութեան վերաբերեալ ամէն տեսակ առևտրական նիւթերու և վաճառքներու յանձնարարութիւններ պիտի ընդունինք, ինչպէս նաև խնամքով պիտի հաղորդենք՝ Գերմանական ճարտարարուեստի վերաբերեալ ամէն տեսակ տեղեկութիւններ, մեզի դիմողներուն։

Մեր նորահաստատ վաճառականական տունը՝ ի համարի մասնաճիւղ մը ունենալով՝ և մասնաւոր գերմանական ամէն տեսակ ճարտարարուեստի գործարանատէրերու հետ յարաբերութիւն մէջ ըլլալով՝ մասնաւորապէս Արեւելքի յաճախորդներուն մեծ ծառայութիւններ մատուցանել կը յուսայ, անոնց իրական և կարեւոր առևտրական մեկ պէտքին գոհացում տալով։

Փափաքողները պարտին դիմել վերոյիշեալ հասցէին։ 3—8

ՃԱՔԱՐԱՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

Գումգապու 27 եւ Պալի-Փաշա 50

ՃԻՎԱՆ ԷՖ. ՏԱՎՈՒՏԵԱՆ իր երեկոր փորձառութեամբը արդէն յառաջադիմութեան ծանօթ ՇԱՔԱՐԱՎԱՃԱՌ մըն է, և թէ վերջերս Եգիպտոս և Եւրոպա այցելած ու արհեստին ինչ ինչ կէտերը մասնէն ուսումնասիրած ըլլալով, իր վերոյիշեալ խանութիներն և գործատունը արհեստին կէտ վերջին պահանջմանց համաձայն կատարելագործած է, այնպէս որ կարելի պիտի ըլլայ զանոնք հարատեւաց, տնական ամենախբաբեանց և խրախճանութեանց համար տեղական և եւրոպական ամէն տեսակ բնոյր յարդարեղներ, անուշեղէններ և ըմպելիներ, բաթիսքորի վերաբերեալ խմորեղէններ ու ֆունտան։

Թէ ի Գալաթա և թէ ի գաւառս յանձնարարութիւնք կը կատարուին ամենայն ճշտութեամբ և փութով ու % 30 գոհացուցիչ զեղչով։

Բերել տուած է նաև զարդարուն անդուսէ ֆանդէկի տուփերու և թղթերու մեծ մթերք մը։

ՏՕՔԹԷՕՐ

ՎԱԼԱՆԹԷՆ ՆԱԼԲԱ

Վկայուած Բարիզի Բժշկ. Կաճառէն

ԿՆԱԽՏԱԲՈՅԺ—ՍԱՆԿԱԲԱՐՁ

Մասնագէտ թոքային, ստամոքսային, լեարդի, ազիքի հիւանդութեանց, ինչպէս նաև գաղղիական և ջղային ախտերու։ Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր առաւօտեան մինչեւ կէս օր Սիրքէճի «Թուրքիա» դեղարանը, և կէս օրէ ետք, իր մասնաւոր դարմանատան մէջ Բերա, թիւ 1, Քիւչիւք-Բարմաք-Դարու փողոց։

ՏՕՔԹ. Գ. ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆ

ԲԱՐԻԶԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ ՎԿԱՅՈՒԱԾ

Մասնագէտ՝ ջղային եւ ստամոքսի հիւանդութեանց

Երկար տարիներ Բարիզի հիւանդանոցներու մէջ վերոյիշեալ հիւանդութիւնները ուսումնասիրելով՝ աշխարհահռչակ Սալբէթրիէր հիւանդանոցին մէջ ալ կարեւոր պաշտօններ վարած և նշանաւոր Բրոֆ. Ռէյմօնի ու Մաթիէօի քլինիքներու մէջ կատարուած աշխատութեանց մասնակցած ըլլալով՝ վերջերս հաստատուած է Բերա, Մեծ փողոց Աղա Ճամիի մօտ թիւ 124 դարմանատունը, ուր ամենավերջին դրութեամբ կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ կը դարմանէ իրեն դիմող հիւանդները ամէն օր կէս օրէ վերջ ժամը 1էն մինչեւ 4։ 18—24

ՊԷՕՅԻՒԻՔ ԷԼՊԻՍԷ ՄԱՂԱԶԱՍԸ

Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ ՎԷ ՇԻՒՐԷԲԵԱՆԸ

Իսքանպոլ, Սուլթան Համամընտա Թոփխանէ խանին թէքիմ 2ը գաբնտա

Էլպիսէ մաղազասը միսանընտա հէման է՝ն էսկի վէ էն զիյատէ քէսպի էմիկլէր իմիշ օլան վէ 1871 սէնէսինտէ թէէսիս օլունան Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ պէօյիւք էլպիսէ տէրօղլիթօսը։ Էսկի նամ ու ինանընը վէ մէքանընը ասլա թէպտիլ իմիմէքտէն մատատ, սահիպ վէ մուէսսիսի պու տէֆա պիր գաթ տահա ինգիլպտի վէ թէքմիլէ պէզլի զայրէթ իտէրէք, Թոփխանէ խանին, ուսում իքինճի գաթինը քէնտուսինէ հար վէ մաղազասընը թէվէսսիս էյլէմիշ տիր։

Բէնտի մաղազա միսթախէմլէրինտէն պազըլարընը Սուլթան Համամ ճիվարընտա եաղընէն քիւչատ իմիշ օլուգլարը էլպիսէ մաղազալարընա Գ. Էրմէնեան մաղազալարընը ասլա վէ գաթան իրիպտի, վէ ալագասը եօղ տուր։

Պու ճիէնթէ տրգէթ պուրուլմասը բէնա օլունուր։

Էլպիսէ իլիթիրա իմիմէք արզու իտէնլէրին էվվէլճէ պիր ատֆա Թոփխանէ խանընընը իքինճի գաթինտա Գ. Էրմէնեան մաղազալարընը Թէչրիճ իմիմլի տիրլեր։

1. Օրասա մէվճուտ էլպիսէլէրին սօն մօտա գումաշ վէ պիչիմլէրինի,

2. Գումաշլարընն մէթանէթ վէ զէրաֆէթինի,

3. Ֆիյաթլարընն զայէֆ միթէսլի, վէ էլվէրիշլի օլմասընը։

Բէլիւլան կէօրէն միհէրէյմ միւթէրիլէրին մէզբիր մաղազալարընդա այրըլմայանգալարընա գավիյէն էմինիզ։

ՖԻՔՅԱԹ ՄԱԳԹՈՒ

ԲԱԶԱՐ ԿԻՒՆԷԼԷՐԻ ՏԷ ԱԶԳԴ ՏԸՐ

ՏՊԱՐԱՆ

ՆԵՐՍԷՍ Գ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ - ՎԻՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Եւ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

Գ. Գալիս Քիւչիւք Աբր Էվէնի խան

Ծանօթ Ցգարանս, յարգոյ հասարակութենէն վայելած հաճակրանքէն քաջալերեալ, այս անգամ բերել տուած նորահնար մէքենաներու շնորհիւ պատրաստ է ամէնէն դժուարագոյնները իսկ գոհացնել։

ՄԱԳՈՒՐ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԵՒ ԱՆՀԱՒԱՏԱԼԻ ԱԾԱՆՈՒԹԻՒՆ

Տպարանիս մէջ կը պատրաստուին, նամակագլուխներ, պատրաստուրկներ, փոխանակագիրներ, չէքեր, հարսանեկան գաւթեր, հրաւիրագիրներ, ազդեր, դաթի ալօկներ՝ ամէն լեզուէ, ինչպէս նաեւ վաճառականաց վիմագրագրեր, ապագրական և կազմի վերաբերեալ ամէն տեսակ գործեր։

«Մանազդ» կը պատրաստուի կէս ժամուան մէջ

1000 նամակագլուխ 10 դրուշ, 100 այցեքարթ 5 դրուշ

100 դրշ.ի ապապրանք ընողին մէկ տուփ այցեքարթ կը նուիրուի։

Գաւառներէ եկող ամէն յանձնարարութիւն փութով և դիւրամատչելի կերպով կը կատարուի։

Ա՛ԻԴԻՆԻՕՆ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՎԷ ԷՕՄՐ ԻԶՈՒՆ ՄԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍ

1828 Վէ 1829ՏԱ Թէէսիսիս Իտիլմիշ

Բարիսաէ Բլաս Վանտամատ, 9 նամէրօլու տաիբէի խուսուսի։

ՀԱՅԻՆ ՇԻՐԻՆԷՆԻՆ

Սէրմաէէ վէ իխթիեաթ 119,000,000 ֆր.
1902էին մագպուզաթը 24,000,000 »
Իօռէէնէն գիեան 279,000.000 »
Միկուրթալը խանէէրին գըմբէթի 21,500,000 »

ԷՕՄՐ ՇԻՐԻՆԷՆԻՆ

Սէրմաէէ վէ իխթիեաթ 158,000,000 ֆր.
1900 մագպուզաթը 12,000,000 »
Իօռէէնէն գիեան 129,000,000 »
Միկուրթալը էօմիւր 272,000,000 »

ՊՈՒ ՇԻՐԻՆԻՆ զանէէ միւսթահսանը չէրտիթ իլէ Թիւրքիատա միկուրթա գալա իտէր էՕՄՐԻՒՐ ՄԻԿՈՒՐԹԱՄԸ տահի միւսթէքիլի սուրէթաէ վէ խուսուսի էնվէն։

Գիեաթլա էօմիւր միկուրթա իտէր։

ՇԻՐԻՆԻՆ ՊԱՆԴԱՄԸ «Գ.[illegible] Սթանպոլ Ա.ժանը տահի Սթանպուլտա Սաւ[illegible] Օղլու բաստրնա տոր։

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՅԹԱՑԹԻՒ ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՎԱՏԱՆ

THE SINGER MANIFACTURING Co.

ՍԻՆԿԷՐԻ կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ լինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատեալ որ աշխարհս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքներ, դերձակներն ու կօշկակարներն լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և չքնաղագոյն ցուցանանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր՝ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն ՍԻՆԿԷՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ վաճառատուներուն մէջ։

ԲԵՐԱ՝ 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 և 343 կրկին։ 2. Մ.ն փողոց, Կալաթա Սէրայի դիմաց։

ԿԱԼԱԹԱ՝ 1. Սինկէր խան, Թիւնէլին ետեւ։ 2. Թրամվէյի կայարանին դիմաց

ՊՈԼԻՍ՝ 1. Սուլթան Համամ թիւ 2։ 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։

ՍԿԻՏԱՐ՝ Զարչը պօր թիւ 120։

ԴԱՍԵՐԸ ԵՒ ՆԻՐՈԳՈՒԹԻՒՆԷ ԶՐԻ

Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի, Բերա, Մեծ փողոց թիւ 343 և 343 կրկին, Սարդիս պէ. Տիւզ Օղլուի տունը։

Կեզծիքէն զգուշանալու համար վերի նիշ նշանագրութիւն դնելու է։

ԱՐԴՈՒԶԱՐԴԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԳՐԻԳՈՐ ՄԱԶՄԱՆԵԱՆ

Այն ամէն փափկաճաշակ և չէր սիկիները և օրիորդները, որոնք կը փափաքին ճաշակի յարմար և վերջին ոճաձեւութիւններուն համաձայն կանանչիներ, պռօսէ, տանթէլ, ժապաւէն, սեղմիրան, հովանոց, գուլպայ և առանց կարգ ֆապրիքներու հոտեղէններ և ուրիշ ամէն տեսակ նորաձեւութեան նիւթեր գնել, ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԱԾԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ, պէտք է դիմեն՝

Մեծ Շուկայ, Գալիսմենլար, թիւ 56

ԿԻՒԼԻՒՊԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ԳԵՂԱՐԱՆ

ԽԱՉԻԿ ՓԷՍՃԵԱՆ

261 Մանմուս Փաշա Պազի, աղբիւրին կից 261

Սոյն բաղմամեայ դեղարանը, այս անգամ նոր կազմակերպութիւն մը ստացած ըլլալով, Խաչիկ Թէսճեանի կողմանէ, փոքր տեղուան մէջ պարբերունեցաւ գնահատելի յարգոյ հասարակութենէն, որմէ քաջալերուելով այս անգամ պէտքը կը զգայ իրեն ուղղութիւնը և նպատակը ներկայացնել հանրութեան։

ՆՊԱՏԱԿ.— Գոհ ձգել իր յաճախորդները՝ դեղերու թարմութեամբ, դեղագրերու արագ և ճշգապահ պատրաստութեամբ, գներու չափաւորութեամբ և արուեստին իրաւամբ գործադրութեամբ։

ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆ.— Մաքրութիւն, ապահովման դրութիւն և պարկեշտութիւն դեղարանին սկզբունք եղած են։

Բանակցած է Եւրոպական տան մը հետ՝ ամէն շաբթու պատուաստի թարմ քիւպեր բերել տալու։

* * *

Ամէն օր Դեղարան յաճախող Հայ և օտարազգի բժիշկներէն յիշենք մասնաւորաբար հանրածանօթ բժիշկ Ալլահվէրտի էֆ.՝ որ ամէն Գ., Ե. և Շ. օրեր ժամը 8—11 իրեն դիմող հիւանդները կը դարմանէ իրեն ծանօթ փորձառութեամբ և մասնագիտութեամբ, դեղարանին մասնաւոր դարմանարանը՝ Ատամնաբոյժ Վռամիպասուկ էֆ. Թաշճեան եւս ամէն առաւօտ սոյն Գ., դարանը կը գտնուի և ակռայի հիւանդութիւնները կը դարմանէ, պարարտելով նաև արհեստական նուրբ ակռաներ։

ԴԵՂԱՐԱՆԸ ՈՒՌԻ ՆԱԵՒ ԳԻՇԵՐԱՑԻՆ ՍՊԱՍ

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

ԿԵՆԱՑ, ՀՐԴԵՀԻ, ԾՈՎԱՐ

Կ.ՅՍ. ՔԱԳ. ՍՈՒԱՆԶԱՆՇՈՐՇԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՎԻԵՆՆԱ 1860ԻՆ

Գրասենեակ Հանօքուլօ խան, թիւ 52, 53, 54, 55, 56

ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՑԻՉ Գ. ՖԵԲՐԱՏԵԱՆ

Ֆէնիքս Օթրիշիէն Ընկերութեան կենաց ապահովագրութեան օրինակ մը։

35 տարիկան մէկը որ կ'ուզէ ապահովագրուիլ Ֆէնիքս Օթրիշիէն ընկերութեան 20000 ֆր ի և քսանեհինգ տարուան համար, տարեկան 925.80 ֆր. պիտի վճարէ. ու պայմանաժամուն պիտի առնայ 31266 ֆրք. հոգուն դիմաց՝ մարդկովին։ Իսկ եթէ մեռնի զոր օրինակ, 10 տարիէն իւր ժառանգորդներ անմիջապէս պիտի առնան 21314.62 ֆր.։

Այս ամէն գումարներ ԱՆՈՒԱՆԱԿԱՆ չեն, այլ ԻՐԱԿԱՆ, և Ֆէնիքս Օթրիշիէն ընկերութիւնն այս գումարներուն վճարումն կ'երաշխաւորէ իւր թիւով։

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ

Ա.ՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Պոլիս, Պանչէ Դարբու, Պեճ Պիր Զէտիսի դիմաց

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ամէն առաւօտ կանուխ կը գտնուի Սկիւտար, ի Ճատիչէ, Տողրամաճը փողոց իր բնակարանը։ Ամէն օր 5—11 դիմել Պոլիս, Պանչէ Դարբու, Պէճ-Պիր-Զէչիսին դիմաց։

Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ

Տեր եւ Տնօրէն

ԳՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԴԱՑԱԼԵՐԱՆ

ՍԱԹԼԸՔ ԽԱՆԷԼԷՐ

Գումգաբուտա Գուլլուք սօգաղիսա Ճամիի չէրիթ գարչուսընա միքերբէր 6 նուսխէրօլը 2 պաղ խանէ Ճէր օտա, պիրէր մաթպախ, պիրէր մզտար պաղչէ, պիրէր գուլ, նէգարէթի քեամիկլի վէ մահկէ 6էր մէգիթիլ իճար կէՔիրէր. կէօրմէք արզու խանէլէր տէրունինտէքի միւսթէհիրլէր թարքինտան վէ բաղարլըզը՝ Մէսբր Զարչուսընա Բամուգճըլար իչէրիսինտէ 13 նօմէրօլը մաղազատա եօրմանը իւա կիւտարը Մէէմէտ էֆ. իլէ իրա գալա նամագ տը։ 4—6